Ժ· ՏԱՐԻ 2908 ԹՈՒԱԿԱՆ ՀԱՅՈՑ 4 ՍԱՀՄԻ 4386 13 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 1893 15 ՐԷՊԻՒԼ ԱԽԸՐ 1311 ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ

20 ՓԱՐԱ.
ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՑԷ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Ղալաթիա, Կ. Պոլիս

درعليه‌ده غلطه‌ده آره‌ولك غزته‌سی اداره‌سنه

Direction du journal AREVELK
Galata, CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
Քաղաքական եւ Ազգային

20 ՓԱՐԱ.
ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
Կ. Պոլսոյ համար Տարեկան [illegible] ... 150
» » Վեցամսեայ ... 75
» » Եռամսեայ ... 40
Օտար երկիրներէ Տարեկան [illegible] ... 56
» » Վեցամսեայ ... 28
Ընտիր թուղթի վրայ [illegible] Տարեկան Օսմ. Ոսկի 2
Գաւառաց բաժանորդ[illegible] Ղրուշ 50
Խմբագրութեան ուղղուած նամակ կամ այլ գրութիւն ետ չի տրուիր·

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

Կ. ՊՈԼԻՍ, 13/25 ՀՈԿՏ. 1893

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ՌՈՒՍՔ Ի ՖՐԱՆՍԱ.— Ռուս սպայք այսօր չորեքշաբթի Փարիզէ կ'երթան Լիոն, ուր Ֆրանսայի այդ երկրորդ քաղաքը պատրաստուած է շքեղ ընդունելութիւն մ'ընել իրենց· Փարիզի քաղաքային պալատան մէջ տրուած մեծ պարահանդէսն յոյժ փառաւոր եղաւ· Քաղաքային պալատան առջեւի հրապարակը դիւթիչ տեսարան մ'էր. Վերջը չէր գար մեծ բազմութեան համակրալից աղաղակներուն։—Վաղը Լիոնէ Մարսիլիա պիտի երթան, և անտի պիտի դառնան Թուլոն·

—Փարիզի բժշկական մարմինը ցերեկոյան հացկերոյթ տուաւ ռուս նաւախմբի բժիշկներուն· Բրոֆ· Պրուառտէլ և Տքթ. Քօռնիլ բաժակ պարպեցին ի պատիւ ռուս հիւրերուն, յանուն որոց ռուս Տքթ· Պօուքին բաժակ պարպեց ի պատիւ ֆրանքառուս նիզակակցութեան, որ խաղաղութեան ու բարօրութեան գրաւականն է· Երեկոյեան հացկերոյթէն ետքը զոր Պ. Տիւբիւի տուաւ, ռուս սպայք գացին Կրանդ-Օ՛ժէլն, ուր ի պատիւ իրենց սուսերավարժութեան մեծ փորձեր եղան·

—Ի Շան տը Մառս ի պատիւ Ռուսաց կազմակերպեալ հացկերոյթին մասնակցեցան 3,584 հրաւիրեալք· Ռուսաց Փարիզ մտնելէն ի վեր ամեն գիշեր հանրային շէնքերու և մասնաւորաց բնակարաններու լուսավառութիւնք աքանչելի են։ Արուեստահանդէսի այն մեծ հրապարակին մէջ տեղի ունեցած հացկերոյթին առթիւ մանաւանդ Օբերայի և Քօնքորտի հրապարակներն դիւթիչ տեսարան մը կը ներկայացնէին՝ լոյսերով և հրախաղութիւններով ողողուած· Ցերեկին ձիաւոր սպայից մեծ խաղ մը տեղի ունեցաւ, որ Պ. Քառնոյի առջեւ հանդիսական անցքով մը վերջացաւ· Գիշերը նաւային հանդէս մ'ալ տրուեցաւ Սէն գետի վրայ·

—Հանրապետական լրագիրք լռութեամբ անցան ուշագրաւ դէպք մը, զոր սապէս կը հաղորդէ Պ. տը Պլովից· — Ելիզէի պալատան հիւրերուն մէջ կար նաեւ կոմս տ'Օսմվիլլ, ներկայացուցիչն ի Ֆրանսա Փարիզի կոմսին· Այս վերջնոյս ի Ֆրէտէնսպորկ Զարին այցելէն անմիջապէս ետեւ, իր ներկայացուցչին Ելիզէի պալատան ընդունելութեան ներկայ գտնուիլը կը ցուցնէ թէ Փարիզի կոմսէն հրահանգ ստացած է յատկապէս· Ասով ցոյց տալ կ'ուզուի թէ Ավէլան ծովակալ պարզապէս Հանրապետութեան այցելած չէ, այլ բովանդակ Ֆրանսայի, որ կը պարունակէ նաեւ Աջակողմեաններն·

—Երբ Ռուս սպայք Փարիզի ռուսական դեսպանատունը կ'երթային Պառօն տը Մօրէնհայմի կողմէ իրենց տրուած հացկերոյթին ներկայ ըլլալու, անանցանելի դարձած էին դեսպանատունը տանող պողոտայք· Ռուս սպայք, այս շարունակեալ ցոյցերէն յուզուած և գրգռուած, անանկ բան մ'ըրին որ աւելի խանդավառեց ժողովուրդն· —Ավէլան ծովակալն և անոր երկրորդէն զատ, միւս սպայք իրենց ձեռքերով համբոյրներ ղրկեցին գեղեցիկ և վայելչազգեստ տիկնանց բազմութեան, որք պատուհաններէն թաշկինակներ ծածանելով ու կեցցէ՜ Ռուսք աղաղակելով զիրենք կ'ողջունէին·

—Ռուսաց ժամանումէն ի վեր Փարիզ քաղաքն ամբողջովին հարսնիքի տուն կը նմանի· Գրեթէ ամեն մարդ, բանը գործը թողած, փողոցները կը պտըտի, եղբայրակցելով Ռուսներուն հետ, ուր որ հանդիպին, կամ Ռուսներուն ետեւէն վազելով, ուր որ յոյս ունին անոնց հանդիպելու· Շատ Ֆրանսացիներ, Ռուս չգտնելով որ պագնեն, զիրար կը պագնեն իրենց ուրախութենէն· Ի՛նչ պիտի ընէին Ֆրանսացիք եթէ Հոկտ. 11/23 Թուականը, փոխանակ Ռուսաց Թուլոն հասնելուն թուականն ըլլալու, իրենց բաղձանքը լրացնող զինուորական յաղթութեան մը թուականն ըլլար· Փարիզի փողոցներուն մէջ ոստիկանութիւնը գրեթէ բնաւ գեր չունի· Ամբոխը զսպելու կամ ի կարգ բերելու պէտք չզգացուիր· Կը զգան Փարիզցիք, և այս առթիւ ի Փարիզ հաւաքուած հարիւր հազար գաւառացիք, թէ «տուն մէջ հիւր կայ», ուստի շատ խելօք կը զուարճանան· Անցեալ օր Պ· Քառնօ բաց կառքով և հետը մէկ թիկնապահ միայն առած գնաց Օբերայի հրապարակն՝ յաղթական կամարներն և այլ զարդարանքները դիտելու, որոց ամենքը ֆրանսական ճարտարարուեստութեան դրոշմը կրող մէկ մէկ գոհար են· Պ· Քառնօ և իր թիկնապահ ամբոխին մէջ մտան, բայց ո՛չ մէկ ոստիկանի առաջնորդութեան կարօտեցան իրենց ճամբայն հարթելու համար· Ամենուրեք խանդավառ բազմութիւնն յարգանօք ճամբայ կը բանար· Փարիզեան ընկերութեան հարուստ դասեր, տիկնայք և տեարք, չեն քաշուիր բազմութեան մէջ մտնելէ, որ յարաժամ դիզուած կը կենայ Զինուորական Ակումբին առջև, ուր է ռուս սպայից բնակարանը· Գրպանահատներն աղէկ գործ տեսան· Անոնց ալ երեսը խնդաց· Բայց գրեթէ անխուսափելի էր այնքան մեծ բազմութեան մէջ·

—Ռուսիոյ կրթական նախարար կոմս Դէլեանով հետեւեալ հեռագիրն ուղղեց առ Պ· Բօէնքառէ, կրթական նախարար Ֆրանսայի· «Մեր մանչերու և աղջկանց վարժարանք ստացան նամակատան քարդերն որք անոնց ղրկուած էին յանուն Ֆրանսայի վարժարանաց· Այս սրտաշարժ ցոյցին առջև, Ռուսիոյ կրթական նախարարը պարտ անձին կը համարի խնդրել Ձեր վսեմութենէն որ Ֆրանսայի վարժարանաց նորատի սերնդեան հաղորդէք երախտագիտական զգացումը զոր մեր վարժարանաց մանչ և աղջիկ աշակերտք կը տածեն համակրանաց այդպիսի արտայայտութեան մը առթիւ· Ամենքն ալ ի բոլոր սրտէ կ'աղօթեն առ Աստուած որպէս զի ֆրանսական և ռուսական կառավարութիւնները միացնող բարեկամութեան և խաղաղասիրութեան զգացմունք խորամատ տեղաւորուին երկուց ազգաց նոր սերնդեան սրտերուն մէջ·»

—Ռուսիոյ ամեն կողմերէն խնդակցական և երախտագիտական հեռագիրներ կը տեղան ի Փարիզ· Փեթերսպուրկի քաղաքային խորհուրդն իր հեռագրաւ կ'ըսէ թէ «բովանդակ Փեթերսպուրկ խորապէս յուզուած է ֆրանսական ցոյցերուն մեծվայելչութեամբ, սիրազեղուն արտայայտութեամբ ու շքեղութեամբ»·—Սովորական լռակեաց ռուս տարրը Զարին թոյլտուութեամբ իր թաքուն զգացումը կ'արտայայտէ այս բարեպատեհ առթիւ·—Պելկրատ եւս կը մասնակցի ֆրանքառուս ցոյցերուն·

—Որովհետեւ Ավէլան ծովակալ 60 սպայներով Փարիզ կը գտնուի, չի հետեւիր թէ Թուլոնի մէջ Ռուսք և Ֆրանսացիք պարապ կը կենան· Ընդհակառակն· Պաշտօնական ձեւակերպութիւններէ ու կաշկանդումներէ զերծ, հոն կարծես աւելի մտերմօրէն կը մեծարեն զիրար· Ռուս նաւազ մը, այս սիրազեղ ասպնջականութեան շնորհիւ «չափէն աւելի զուարթացած», ինքզինք կորսնց և ծով ինկաւ քարափէն· Բանը բուրդ էր մարդուն եթէ օգնութեան չհասնէր Ֆրանսացի յիսնապետ Կաուիս, 111րդ հետեւակազօրաց գնդէն, որ անմիջապէս ծով նետուելով ազատեց Ռուսն, և ա՛լ աւելի սիրելի եղաւ թէ ազատեալին և թէ անոր պաշտօնակցաց, որոց տեղեկագրոյն վրայ Զարէն պատուանշան մը կը սպասուի քաջ յիսնապետին համար·

—Թուլոնի գլխաւոր պողոտային անունը պիտի փոխուի և Պուլվառ Ավէլան պիտի կոչուի· Ի ներկայութեան Թուլոնցիներու մեծ բազմութեան մը, օդապարիկ մը վեր ելաւ, որուն անունն առաջ Տիւբիւի տը Լոմ էր, և այսուհետեւ պիտի կոչուի Ավէլան· Ամսոյս 15/27ին ի ներկայութեան Պ· Քառնոյի Թուլոնի առջեւ ի ծով իջնելիք Ժօրէկիպէռի անուն ֆրանսական նոր զրահաւորին եւս անունը պիտի փոխուի, և «Զար» կամ «Ռուսիա» պիտի յորջորջուի եղեր·

—Գիտէ՞ք ո՛ր լրագիրն ամենէն աւելի ծախք ըրաւ՝ Թուլոնէ հեռագրաւ տեղեկութիւն ստանալու Ռուսաց գալստեան առթիւ տեղի ունեցած հանդէսներուն վրայ· —Ո՛չ թէ Փարիզեան թերթ մը, այլ անգլ· թերթ մը, Թայմզ: Ռուսաց գալստեան առթիւ իբրեւ հեռագիր և իբրեւ խմբագրական Թայմզ աւելի նիւթ հրատարակած էր իր յաջորդ աւուր թուով քան ամենէն մեծ Փարիզեան թերթերն։ Այս դէպք միայն անգլ· մամլոյն կարողութիւնը չի ցուցներ· Նաեւ կը ցուցնէ ֆրանքառուս հանդէսներուն քաղաքական բացառիկ նշանակութիւնն, ապա թէ ոչ՝ այնքան ծախքի տակ չէր մտներ իր գործը գիտցող թերթ մը ինչպէս է Թայմզ·

* * *

ԶԱՐԸ Քօբէնհակէ մեկնած պահուն ըսեր է Դանիոյ գահաժառանգ իշխանին· «Որչափ ժամանակ ապրին քու ծնողքդ, ամեն տարի պիտի գանք Ֆրէտէնսպորկ, ուր կ'անցունենք մեր երջանկագոյն վայրկեանները·»

* * *

ՍՊԱՆԻԱ.—Կալիցիոյ նահանգին Վիկօ քաղաքին մէջ, Ատմիրալ-Կէնէրալ անուն ռուսական մարտանաւուն սպայք եռանդագին ընդունելութիւն մ'ըրին ֆրանսական երկու թորփիլանաւերու մարդոց որք նմանապէս նոյն նաւահանգիստը կը գտնուէին·

* * *

ԼՈՐՏ ՎԻԼԻԱՆ, որոյ մահը ծանուցինք, սաստիկ թոքատապէ մը զոհ գնաց· Սըր Միքայէլ Սէյմըրի նաւատորմին սպայք հոն պիտի երթան, յուղարկաւորութեան ներկայ գտնուելու, որ այսօր տեղի պիտի ունենայ·

* * *

ՍԲԵՑԻԱ, Իտալիոյ զինուորական նաւահանգիստը, յուզման մէջ է, անգլ· նաւատորմին այցելութեան առթիւ, որ օրուան մեծ դէպքն է Իտալիոյ համար· Արքայական դերդաստանէն Ճենովայի դուքսն և կառավարական իշխանութիւնք այցեր փոխանակեցին անգլ· ծովակալին հետ, որ քաղաք երթալով ծովային պաշտօնատանն ու քաղաքային պալատը գնաց, և ամենուրեք եռանդագին համակրանօք ընդունուեցաւ իտալացի ժողովրդեան կողմէ·

* * *

ՀՆՏԱԽՏԸ Պալքանեան Թերակղզւոյ մէջ.—Կ· Պոլսէ կը գրուի առ Նոյէ Ֆրայէ Բրէսէ թէ Պալքանեան Պետութիւնք գառանդինայի պատճառաւ յոյժ խորթ ընդհատուած կը մնան· Երկաթուղւոյ հաղորդակցութիւնք պակսած կամ բոլորովին դադրած են· Փոքր կայարաններ կանգ առնող կառախմբոց համար այս զգուշութիւն արդար էր· Բայց արեւելեան ճեպընթաց կառախումբն որ շիտակ Եւրոպայէն կուգայ և մեծ կեդրոններ միայն կը հանդիպի, ուր որ [illegible] ենթարկուած ըլլալով, [illegible] կողմէ դիտողութիւնք կ'ըլլան թէ այս միջոց բանաւոր չէ· Պալքանեան երկիրք և արեւմտեան Եւրոպա ծանր վնաս կրեցին այս ճեպընթաց կառախմբին դադարման համար· Բայց մինչեւ որ կայսերական կառավարութիւնն հաւանութիւն չտայ, կարելի չէ որ այս կառախումբ սկսի բանիլ [illegible]· Եթէ գլխաւոր Տէրութիւնն հաւանի, Պալքանեան փոքր Պետութեանց հաւանութիւնն ստանալ դիւրին պիտի ըլլայ, կ'ըսեն Գերմանք·

* * *

ԴՐԱՄԱԿԱՆ ՀԱՄԱԺՈՂՈՎՆ Ի ՓԱՐԻԶ.—Իտալիա իրեն հետ միակից Լատինական Դրամական Միութեան անդամ գտնուող չորս տէրութիւններէն կը խնդրէ որ իրեն ետ տան իր արծաթ դրամներն և ա՛լ իրենց երկրին մէջ չընդունին զայն, որպէս զի շահադէտներն իտալիայէն դուրս չհանեն տէրութեան մանր արծաթ դրամն, և երկրին հիմնական պէտս կարօտը չքաշէ մանր դրամոյ· Ֆրանսա, թէպէտ քաղաքականապէս աղէկ չէ Իտալիոյ հետ, բայց այս դրամական խնդրոյ մէջ Իտալիոյ կամքին հակառակ շարժիլ չուզեր, զի շահ մը չունի· Ֆրանսա կրնայ ետ տալ իր ժողովրդեան ձեռք գտնուած իտալեան արծաթ դրամներն· զի ո՛չ միայն Ֆրանսայի Պանքային մէջ Ֆրանսայի պէտքերուն բաւելու չափ արծաթ դրամ կայ, այլ և Ֆրանսա Լատինական Միութեան պայմանադրութեամբ իրաւունք ունեցածին չափ արծաթ դրամ կոխած չէ դեռ, և եթէ պէտք ունենայ, կրնայ կոխել· Խնդիրն հոն է միայն թէ Իտալիա ի փոխարէն ի՛նչ պիտի տայ՝ իր արծաթ մանրուքն ետ առնելով· Պէտք է կիսովին ոսկի տայ, և այս ալ առանց պարտքի չի կրնար·

* * *

ՓԱՐԻԶԻ ՍԱԿԱՐԱՆՆ անցեալ շաբթուն յուզուած էր, զի կ'ըսուէր թէ Իտալիա պատերազմական գնումներ ունի, իբրեւ միակ միջոց իր արդի տնտեսական անել վիճակէն միանգամ ընդ միշտ դուրս ելնելու· Բայց այս զրոյցներ ի դերեւ ելան· Իտալիա անգամ մ'եւս չխաբեց իր խաղաղասիրութիւն, և ամեն ոք ապահովեցաւ· Այլ ասով գիները վրայ չդրին· Գործ չկայ· շարժում չկայ հրապարակին վրայ։ Երեք ամիս առաջ յոյս կը տածուէր գործոց վերսկսման, և Արեւմտեան Եւրոպիոյ մէջ գործոց դադարեալ վիճակն եւս քան զեւս ազդեալ կերպիւ զգալի կը դառնայ Արեւելեան Եւրոպիոյ, մանաւանդ մեր հրապարակներուն վրայ·

* * *

ԳԵՐՄԱՆԻԱ.— Կայսերական կառավարութիւնը, գանձային անյաջող վիճակը տեսնելով, որոշեր է գերմանական նաւատորմին համար արտասովոր ծախք չառաջարկել այս տարի· 1894—95ի նախահաշիւին մէջ հետեւապէս պիտի նշանակուին անխուսափելի ծախքերը միայն· Ծխախոտի վրայ տուրքի յաւելման առաջարկը խստիւ կը քննադատուի·

* * *

ԿՈՄՍ ԵՒ ԿՈՄՍՈՒՀԻ ՊԼԻՒԽԷՐ, (Վաթէրլոյի ճակատամարտին մէջ Պօնափարթի վրայ վճռական յաղթութիւն տանող գերման Մարէշալ Պլիւխէրի ընտանիքէն,) ահռելի ոճիր մը զոհ եղան անցեալ շաբթու· Երիտասարդ պահապանի մը իմաց տրուած էր թէ Վիլզովի ագարակին մէջ ունեցած պաշտօնէն պիտի արձակուի, սպասուհւոյ մը հետ ունեցած սիրային յարաբերութեան վերջ տալու համար· Երիտասարդը մացառներու ետեւ պահուըտեցաւ, և կրակ ըրաւ կոմսին վրայ երբ նա պատուհանէն երեւցաւ· Կոմսը մեռաւ· Կոմսուհին որ օգնութեան հասած էր, երկրորդ գնտակ մը ստացաւ, և հիմա մահամերձ է· Երիտասարդ պահապանն ապա ինքնասպանութեան փորձ փորձեց, բայց չյաջողեցաւ.— կամ չուզեց յաջողիլ·

* * *

ԳԱՒԱՌԱԿԱՆ ՍՈՎՈՐՈՒԹԻՒՆՔ

ՀԱՐՍԱՆԻՔ Ի ՀԱՅՈՑ ԳԻՒՂ ՆԻԿՈՄԻԴԻՈՅ

Հարսնիքէն մէկ շաբաթ յառաջ, փեսայի և հարսի տան կողմէ ամեն պատրաստութիւնք տեսնուելով՝ ուրբաթ օր միջօրէէն երկու խնամիներ և ընդ նոյն կնքամայրն ունենալով իրենց ձեռքը մէկ մէկ «խաս» լի հինայով և վրան զարդարեալ դափնիի [illegible], կը սկսին տունէ ի տուն շրջագայիլ և հրաւիրել ազգականք ու բարեկամք, բաշխելով յիշեալ հինայէն· Յետ մէկ ժամու, հարսանեաց տունը կը լցուի կիներով, մանաւանդ այն օրիորդք որ դեռ նոր նշանուած են, իրենց խօսեցելոց երեւնալու առիթը ձեռքէ չփախցնելու համար այս պահուս ամեն ջանք ի գործ կը դնեն որչափ կարելի է գալ վաղագոյն և լինել նախաթոռ· Յարգոյ ընթերցող, խեղճերը մասամբ իրաւունք ունին այսպէս ընելու· զի որչափ ատեն որ նշանուած մնան, դատապարտուած են բնաւ երբեք չտեսնել իրենց ապագայ ամուսինները, և բարեպատեհ օրերու կը սպասեն· Երեկոյ է· կանայք և օրիորդք, նոյնպէս արք մասնաւոր սենեակներու բաժնուելով կ'ունկնդրեն նուագածուաց խմբին, ապա կանայք և օրիորդք պարկեշտութեամբ ի տես ամենեցուն կը խաղան· Մեծ պատրաստութիւնք կ'ըլլան կնքամայրը փառաւոր հանդիսիւ հարսի տունը տանելու· կը կազմուի թափօրը, նախ նուագածուք, ապա երիտասարդք, ջահեր, մոմեր և «կամբամբոյին» ի ձեռս, յետոյ օրիորդք և նորատի հարսունք շրջապատելով կնքամայրն, երգօք և պարուք կը տանին հարսի տունն, ուր հիւրընկալք դիմաւորելով կնքամայրը պատուով կը տանին մասնաւոր տեղ մը կը նստեցնեն· Երիցուհին որ կնքամօր կողմէ պաշտօն ունի հարսին գլուխն հինայ դնելու, երկիւղածութեամբ կը բերէ զայն և առաջի բազմութեան սեղանի մը վրայ նստեցնելով կը հրամայէ որ «սազը կանչեն»· այս պահուս երկու բարձրաձայն կիներ յականէ յանուանէ յիշելով բոլոր նուիրատուաց անուններն, եղանակաւ իմն կը սկսին հինայ դնելու արարողութեան, և [illegible] պէս, հարսնեւորներն և բարեկամուհիք (զի գիւղս մէջ բաղանիք չգտնուիլուն) մեծկակ տաշտի մը մէջ՝ կը լուան հարսն, ապա հրաւիրեալ կանանց կոչունք կը սկսի· Իսկ կիրակէ առաւօտ, յետ աւարտման ժամերգութեան, կարգը կուգայ արանց· փեսաւէրները մանաւանդ հրաւիրելով իրենց ընտրած անձերը՝ տունը կը լցուի բազմականներով· Քահանայն այս պահուս իր փիլոնը մէկ կողմ նետելով, պատուական խորտիկներով լի սեղանի մը կը նախագահէ՝ հետն ունենալով գիւղին ջոջերը· Պարագային համեմատ օղւոյ փըրփրացեղ բաժակք սեղանին բոլորտիքը ման գալէ յետոյ, կը սկսի անպատեհ խեղկատակութիւն մը, որ անվերջանալի ըլլալով, կը թողունք հոս բազմականներն իրենց արբշիռ վիճակին մէջ, դարձնելով մեր ուշադրութիւնն հարսի տան վրայ·

Սրահն էր· օժիտներով զարդարեալ սենեակի մը մէջ կը նշմարենք հարսը զարդարեալ, նոյնպէս նորատի հարսեր որք ոսկեհուռ ժապաւէններով և ոսկեմանեակներով զարդարուած բազմած են հարսին աջ և ձախ կողմն և կը սպասեն որ կնքամօր կողմէ ազդարար նշանը տրուելուն պէս, անոր թեւերը մտնելով դուրս հանեն սենեակէն· Կ'երեւի վերջապէս, և պարախաղ մը կատարելով կը վերջանայ կիրակնօրեայ հանդէսն·

ԹԵՐԹՕՆ «ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի (62)

ԺԻՒԼ ԼԵՌՄԻՆԱ

ԲԱՐԻԶԻ ԳԱՅԼԵՐԸ

ՄԱՍՆ ԱՌԱՋԻՆ

ՄԵՌԵԱԼՆԵՐՈՒՆ ԱԿՈՒՄԲԸ

Երիտասարդը, կապարագոյն, մէկէնիմէկ ոտքի ելաւ նստարանէն ուր ինկած էր· Վազեց դէպ ի աղբիւրն ուսկից ջուրը կը վազէր զինկոյէ անօթի մը մէջ և հոն ճակատը մխրճելով սառուցիկ ջուրին մէջ, ուժգնապէս շփեց քունքերը· յետոյ փութանակի դարձաւ Պիսքառին քով և կեցաւ անոր առջեւ, շնչասպառ·

—Ժան մօրեղբայր, ըսաւ դողդոջ ձայնով, իրաւունք ունիք· խենդ եմ ես··· վասնզի ականջիս մէջ կը լսեմ հնչիւնն այնպիսի բառերու զորս չէք արտասաներ··· իրաւ չէ, չէք ըսեր ինծի թէ կրնամ հարուստ ըլլալ, հէ՞·

—Լսածդ ճիշդ է· երազներուդ իրացումը կ'ընծայեմ քեզ·

—Անկարելի՛ է·

—Կ'առաջարկեմ քեզ որ քու տեղդ բռնես աշխարհի մէջ, հանես գործաւորի հագուստդ՝ աշխարհիկ մարդու և պչրասէրի հանդերձն հագնելու համար, կ'առաջարկեմ քեզ յոխորտ սէրերն և պերճանքի ուրախութիւնները···

—Ա՛լ բան մը չեմ գիտեր··· բա՛ն մը չեմ հասկնար···

—Հանդարտէ, յարեց Պիսքառ· Իրաւ, իմ խօսքերս անհասկնալի կը թուին քեզ, և կը մտածես թէ արդեօք ե՞ս ալ խենդ եմ։ Ձեռք առ պաղարիւնութիւնդ և պիտի տեսնես որ իմ ըսածներս լոկ ճշմարտութիւն են։

Ժաքօ գլուխը խոնարհեց առանց պատասխանելու։

Այնքան տառապած էր, իր հոգիին մէջ այնքան սաստիկ կը զգար երիտասարդութեան և փառասիրութեան տենչանքները, որ գլխովին յափշտակուեցաւ, ա՛լ չտրամաբանելով։ Պիսքառ իր ձեռքին մէջ բռնած էր զայն։ Այնքան երկար ատենէ ի վեր սպասուած ժամուն կը հասնէր։

—Շատ անգամ, յարեց հանդարտ շեշտով մը, դուն ինծի հարցուցած ես թէ ո՞վ է հայրդ։

—Օ՛հ, վերջապէս անունը պիտի ըսե՞ք ինծի։

—Կեցիր։ Ըսի քեզ թէ քրոջս զաւակն էիր։ Ասիկա ճշմարիտ է։ Կը խնդրեմ որ անոր վրայ երկար չխօսիս։ Բայց այն որ քու հայրդ եղաւ, երբեք չէ մտածած թէ երկրի վրայ թողած է անմեղ արարած մը։

—Ի՞նչ, հայրս դեռ կ'ապրի՞։

—Ձգէ որ լմցունեմ։ Ոչ, հայրդ կենդանի չէ, երբեք չպիտի տեսնես զայն։

—Աստուա՜ծ իմ, ատանկ յոյս մը դնէք յիս որպէս աւելի՞ յուսահատիմ։

—Անիրաւ ես, և աւելի աղէկ կ'ընես մտիկ ընելով զիս առանց շարունակ ընդմիջելու։ Աւասիկ ճիշդ իրողութիւնը։ Երկու օր առաջ՝ հրապարակի վրայ ծանօթ անձի մը այցելութիւնն ընդունեցի, որ բարձրագոյն ընկերութեան հետ յարաբերութիւն ունի։ Նախ զարմացած էի որ այդքան կարեւոր անձ մը խօսելիք ունենայ ինծի պէս խեղճ մարդու մը հետ··· բայց աւելի եւս զարմացայ երբ հարցուց ինծի թէ ի՛նչ եղած էր քրոջս զաւակը։ Կրնաս հասկնալ թէ սկսայ կասկածիլ։ Անծանօթ դէմքերը չեմ սիրեր, և յետոյ դեռ չէի գիտեր այդ Պ· Մանքալին ով ըլլալը։

—Մանքա՜լ, գոչեց երիտասարդը։ Շատ լսած եմ այդ անունը։ Այո, իմ աշխատած վերջին գործարաններէս միոյն մէջ։ Այդ Պ· Մանքալը բաւական մեծաքանակ յանձնարարութիւն մը ձեռք բերած էր գործարանապետին։

—Ասիկա չզարմացուներ զիս։ Վասնզի ետքէն տեղեկութիւններ առի վրան· Եթէ բոլորովին նպաստաւոր եղած չըլլային, այս ամենուն վրայ չպիտի խօսէի քեզ։

—Աւարտեցէք, խնդրեմ։ Անհամբերութենէս կը մեռնիմ։

—Կը շտապեմ։ Բայց պէտք ունիմ բացատրութիւններ տալու քեզ։ Գիտես, ինծի պէս մարդերը մեծ կրթութիւն չունին։ Մէկ բառով չենք լուսաբանուիր։ Արդ՝ այդ Պ· Մանքալը գործարանին մէջ կուգայ կը գտնէ զիս· քիչ մը սարսռացած կը զգայի ինքզինքս։ Ըսաւ ինծի·

«—Դո՞ւք էք Ժան մօրեղբայրը·

«—Այո, պարոն։

«—Քեռորդի՞ մը ունիք։

«—Ժաքօն, քաջ բանուոր մը։ Եթէ նկարի աշխատութիւններու համար···

«—Ոչ, ատկից աղէկը, ըսաւ խնդալով։ Ըսէք ինծի· ձեր քրոջ անունը···

«Անունը ըսաւ ինծի, ճիշդ էր։

«—Իր զաւա՞կն է։

«—Այո։

«—Շնորհքո՞վ տղայ է։

«—Պատուական մանչ մը և լաւ աշխատող մը։

«—Աւելի աղէկ։ Լաւ է որ բարեգործութիւնք արժանաւոր անձի ըլլան։ Հայրը մեռած է և ինծի յանձնած է իրեն տալ մեծկակ գումար մը։ Ասկից զատ, կտակով կարգ մը պայմաններ դրած է զորս երիտասարդն յօժարակամ պիտի ընդունի, գիտեմ։

«Անշուշտ կը հասկնաս թէ ականջ կըտրած էի։ Ժառանգութիւն մը որ երկինքէն կ'իյնար քեզի։ Ի՛նչ բարեբախտութիւն։ Իրաւ որ չկրցայ լեզուս բանել և հարցափորձեցի ու հարցափորձեցի· մանաւանդ կուզէի գիտնալ ժառանգութեան թիւը։ Տա՞սը հազար էր, քսա՞ն հազար։ Պ· Մանքալ միշտ կը խնդար կրկնելով· «Ադկից աղէկը, ադկից աղէկը···» Կուզէի նաեւ գիտնալ հօրդ անունը, բայց կ'երեւայ թէ չափազանց հետաքրքիր կ'ըլլայի։ Գործակատարը մինչեւ իսկ բացէ ի բաց ըսաւ ինծի թէ ինծի չվերաբերող բաներու կը խառնուէի։ Վերջապէս ըսաւ թէ այսօր իսկ կէս օրը կէս ժամ անցած քեզի կը սպասէ։ Հասցէն տուաւ ինծի··· և յետոյ սա···

Եւ լայն ժպիտով մը որ կը ցուցունէր իր գայլի ակռաները՝ սրածայր և գրեթէ անհարիւ, Պիսքառ երիտասարդին աչքերուն առջեւ կը շարժէր հազար ֆրանքնոց պանքթօթ մը։

—Հազա՞ր ֆրանք, ի՞նչ ընելու համար, գոչեց խեղճ երիտասարդը հիացած։

—Որպէսզի քիչ մը հագուիս սպուիս։ Հասկցայ որ այն գեղեցիկ պարոնը բնաւ չէր ուզեր իր տունը տեսնել քեզ մուրացիկի պէս հագուած։ Գործակատարներն հպարտ կ'ըլլան։

—Բայց այն պայմաննե՞րը որոնց վրայ կը խօսէր։

—Ա՛հ, աւասիկ դուն ալ ինծի չափ հետաքրքիր։ Համբերելու է։ Մինակ քեզի պիտի բացատրէ զանոնք։ Կը հասկնա՞ս, պէտք է որ հնազանդիս հօրդ կամացը· անմիջապէս հաւանեցայ ատոր։ Մնաց որ, ըսի թէ խորհուրդ պիտի հարցունեմ քեզի, ուստի ազատ ես մերժելու։ Շիտակը աւելի աղէկ կ'ընես բանուոր մնալով· միշտ չպիտի ձանձրացունեն քեզի, և շատ մը ազնուականներէ զերծ պիտի մնաս։

Ասիկա ըսած ատենը Պիսքառ իր դէմին վրայ կը սեւեռէր իր փայլուն հեգնոտ աչքերը։

—Ի՞նչ ընելու եմ։

—Կը վարանի՞ս։ Ես քու տեղդ ըլլայի, կ'ընդունէի բարիքը որ ինացած ատենդ կուգայ· և յետոյ, թէեւ չուզեց դրական բան մը ըսել ինծի, գիտեմ թէ հայրդ բարձր դասին կը վերաբերէր։ Առաջին անգամէն վեր պիտի բարձրանաս։ Ա՛հ, ազուոր տըղաս, գեղեցիկ դքսուհիներ պիտի ինկնան վրադ։

Ժաքօ ձեռքին մէջ կը բռնէր պանքթօթը։

Չէր գիտեր ի՛նչ բնազդ մը դեռ կը կռուէր անոր մէջ և կը բռնէր զայն եզերքն այն անդունդին ուր Պիսքառ կը քշէր զայն, բայց յանկարծ իր երազները լեցունող տեսիլքները շողացին իր աչքերուն առջեւ։ Անխախտ կրկներեւոյթի մը պէս տեսաւ հարստութեան և պերճանքի արեգակնաւէտ անջրպետներն, որոց մէկ քանի ճառագայթները շատ անգամ սպրդած էին մինչեւ իրեն։

—Պիտի երթամ, ըսաւ։

—Եւ իրաւունք ունիս· մէկ վայրկեան կորսնցնելու չես։ Լաւ դերձակի մը երթալու է։ Առ, աւասիկ հասցէ մը, Պ· Մանքալը յանձնարարեց ինծի։ Բնաւ խնայողութիւն մի՛ըներ, եթէ ասկից աւելին ծախսես, հոգ չէ, անիկա պիտի վճարէ···

Պիսքառ Ժաքօի ականջին մօտեցաւ·

—Ինծի նայէ, անիկա կնոջ մը վրայ խօսեցաւ զոր դուն ճանչնալու ես, Թորէս դքսուհին···

Երիտասարդը աղաղակ մը արձակեց·

—Ա՛հ, աւասիկ անուն մը որ կ'ազդէ վրաս··· կարծեմ ես ալ կը յիշեմ··· Օր մը անոր տունը չգացի՞ր զոհարեղէն տանելու։

—Այո··· այո, կարծեմ··· արդարեւ, կը թոթովէր երիտասարդը։

—Օ՛հ, մի՛ կարմրիր այդպէս։ Արդէն խնդիրն ատոր վրայ չէ··· պէտք է որ ցորեկին անպատճառ Պ· Մանքալին տունը երթաս։

Վայրկեան մը ետքը, Ժաքօ, գլուխը կրակի մէջ, դուրս կ'ելլէր Կանանչ Աքլի գինետունէն։

(Շարունակելի)

Երեկոյին՝ բաց ի հալածօրհներգէ եւ դրամոժուի խնդրէն՝ նշանակութեան արժանի բան մը չըլլար. երկու խումբք կանխաւ համաձայնութիւն գոյացնելով իրենց մէջ, ներկայութեամբ քահանայի և գիւղապետի արագապէս կը լուծեն խնդիրը. քահանայն երկու կողմանց հաւանութիւնն ստանալուն պէս, նոյն հետայն 2—3,000 ղահեկանի արժողութեամբ պարտամուրհակ մը կնքել տալով փեսային՝ կը յանձնէ զայն իւր հարսին. սոյն օրէնսդրութիւնը գիւղիս մէջ ամեն ամուսնացեալք կը յարգեն Նէքեահ ղէթէլէ անուանելով, զի հակառակ պարագայի մէջ, յետ ամուսնութեան գժտութիւն ծագելով երկու ամուսնոց մէջ, եթէ հարկադրին իրարմէ բաժնուելու, փեսայն պարտաւոր կը լինի սոյն պարտքն ամբողջապէս հատուցանել, ապա թէ ոչ քահանայն տեղական իշխանութեան դիմելով զարժանն տնօրինել կը խնդրէ. Յաւարտ սոյն գործողութեան հալաւը մէջտեղ դրուելով՝ քահանայն կը կանչէ փեսայն և կնքահայրն, որպէս զի իրենց ձեռքի ունեցած մոմերուն պատրոյգները կտրէ. սակայն ցաւալին այն է որ դիւրութեամբ չեն կըտրուիր սոյն պատրոյգներ, մինչեւ որ արծաթեայ տասնոցներով չյղկուի Տ. Հօր գմբըլոյն բերանը. կ'օրհնուի հալաւն և կ'անցնինք հոգեւորէ ի մարմնաւոր, բազմաթանք անմիջապէս կը կազմեն իրենց ակումբն. եթէ գիշերն երկայն է, վա՜յ կոչնատէր գլխուն. մի քանի տակառ օղի գինի կը խմեն այս գիշեր. խնդութիւն և ուրախութիւն չափ ու սահման չունենար, և մինչեւ արշալոյս կը շարունակեն իրենց սոյն խոտելի ընթացքն, եթէ բարեբաղդաբար արգելիչ պատճառներ չյարուցուին իրենց դէմ. (*)

Ց. Կ. Ս.

ԱԶԳԱՅԻՆ
ԼՈՒՐԵՐ

Ռոտոսթոյի Առաջնորդ Գեր. Համբակ եպիսկոպոս Դիմաքսեան բացարձակ կերպով հրաժարած ըլլալով առաջնորդական այդ պաշտօնէն, Խառն Ժողովը ընդունած է Ն. Գերապատուութեան հրաժարականն և հրահանգ ըրրկած է ի Ռոտոսթօ առաջնորդական ընտրութիւն կատարելու համար.

* * *

Կրօնական ժողովը ի նիստ գումարուեցաւ երէկ ի Պատրիարքարանն և զբաղեցաւ կարգ մը անհատական ու ամուսնական խնդիրներով.

Խառն ժողովոյ կողմէ յանձնարարուած էր Ամասիոյ, Եւդոկիոյ և Սղերդի վիճակաց համար առաջնորդական ընտրելեաց ցանկեր պատրաստել և Կարնոյ առաջնորդական իրաւասութեանը ներքեւ գտնուող Խնուսի ու Դերջանի համար ալ մէկ մէկ յարմար եկեղեցական որոշել, սակայն Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրն երէկ բացակայ ըլլալով՝ Կրօնական ժողովը որոշեց Խառն ժողովոյ այդ որոշումները գործադրել ի ներկայութեան Ս. Պատրիարք Հօր.

* * *

Հեռագրական տեղեկութեան մը համաձայն, Տրապիզոնի Առաջնորդ Գեր. Եղիշէ Ծ. վարդապետ Այվազեան երկուշաբթի օրը Տրապիզոնէն ճամբայ ելած է մայրաքաղաքս գալու համար. Յայտնի է թէ Տ. Եղիշէ վարդապետ հինգ օր քարանթինա պիտի սպասէ ի Սինոպ.

ՊԱՐԶ ՕՐԱՑՈՅՑ
1894 ԹՈՒԱԿԱՆԻՆ ՔՐԻՍՏՈՍԻ
ՍԵՓԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ
Ս. ՓՐԿՉԻ ԱԶԳ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻ ՀԱՅՈՑ
ԳԻՆ 40 ՓԱՐԱ.
ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ՍԷՐՎԻՉԷՆ

Կը գտնուի Հիւանդանոցի Հոգաբարձութեան գրասենեակը, Կ. Պոլիս, Մեծ-Նոր-Խան, միջնայարկ, թիւ 48, 49,50, եւ բոլոր գրավաճառաց քով.

Հոգաբարձութեան կնիքը չը կրող օրինակներն անվաւեր են.

ԸՆԴԱՐՁԱԿ ՕՐԱՑՈՅՑ
Ընդ փոյթ հրատարակելի

ԱՆՀԱՄԲԵՐ ՍՊԱՍՈՒԱԾ ԳԻՐՔ ՄԸ
ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ
ԳԵՂԵՑԻԿ ԶԲՕՍԱՐԱՆ
ՏԱՃԿԱԽՕՍ ՏՂԱՅՈՑ
Կամ
ՎԱՐԺՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅԵՐԷՆ ԽՕՍԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ԸՆԹԵՐՑՄԱՆ
Ա. ՏԱՐԻ

Ի լոյս ընծայուեցաւ 165 սիրուն պատկերներով զարդարուած. Մանկավարժական նոր ոճով պատրաստուած սոյն դասագիրքն առաջին օրէն կսկսի վարժեցնել տաճկախօս տղեկն հայերէնի խօսակցութեան եւ ընթերցման.

Դասատուք փորձով պիտի հաստատեն թէ՝ տղայք գիրքս չաւարտած կը կարդան ու կը խօսին մաքուր հայերէն.

Գինը խիստ աժան՝ 100 փարայ զեղչը % 25
Դիմել Մարգարեան գրատուն ի Մերճան
838 7—10

Հրատարակուեցաւ Տէմիրճիպաշեանի Հայզաղ. Բառարանի 12րդ. թիւը. գին 10-12 ղրշ. կեդրոնատեղին է Զ. Թորոսեանի գրատունը, Պահճէ-Գաբու, թիւ 4.

Ներքին լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆՔ. — Բարձր. Նայիմէ Սուլթանուհւոյն գործակատար անուանեցաւ Հաֆըզ Սայիտ էֆէնտի, գործակատար Բարձր. Զէքիյէ Սուլթանուհւոյն, պահելով հանդերձ իւր այդ պաշտօնը.

Ադրիանուպոլսոյ նահանգին Էյրի Տէրէ գաւառակին գայմագամ անուանեցաւ Նաիմ էֆէնտի, նախորդ գայմագամ Բէյշանի.

Տրապիզոնի նահանգին Օրտու գաւառակին գայմագամ անուանեցաւ Շաքիր էֆէնտի, գայմագամ Միթրովիցայի.

ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆԸ. — (Պաշտօնական Ցուցակ) Մինչեւ երէկուան ժամ 7, հիւանդանոցին մէջ դէպք չէ պատահած. Հայտար Փաշայի հիւանդանոցին մէջ երեք և Նաւային կեդրոնական հիւանդանոցին մէջ երեք զինուորներ առողջացած են. Նոր դէպքեր պատահած են հետեւեալ տեղերը. Սէլիմիյէ զօրանոցին մէջ՝ մէկ, Ղալաթիոյ Քիւրքճի Քաբուսը պահականոցին մէջ՝ մէկ և Ազապ Քաբուի Ջէշմէ մէյտանը թաղին մէջ՝ մէկ.

Հայտար Փաշայի հիւանդանոցին մէջ առաջուան հիւանդներէն երկուքը մեռած են. Միւս հիւանդներուն առողջական վիճակը գոհացուցիչ է.

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ. — Հոկտեմբեր 10 էն 11, Տրապիզոնի զինուորական հիւանդանոցին մէջ նոր զինուորներէ մին վարակուեր է. Առաջուան հիւանդներէն մահ չէ պատահած.

—Հոկտ. 10 էն 11, Իզմիրի ու Տէնիզլիի մէջ ո՛չ դէպք պատահած է և ոչ ալ մահ.

—Պաղտատի մէջ հոկտ. 10 էն 11, քոլէրայէ մարդ մը մեռած է. Հոկտ. 9 էն 10, Հըլէի մէջ մէկ մահ պատահած է. Հոկտ. 10 ին Խանգինի ու շըրջակայից մէջ՝ 7. Սեպտ. 28 էն հոկտ. 7, Հինտիյէի շրջակայ Ճէյհա աշիրեթէն՝ 73. Պէնի Հասան աշիրեթէն՝ հոկտ. 7 ին՝ 15 և Հինտիյէի մէջ՝ 1.

—Հոկտ. 10 էն 11, Էսկիշէհրի մէջ՝ 9 դէպք, որոց երեքն և առաջուան հիւանդներէ 4ը մեռած են.

Էսկիշէհրէն 13 ժամ հեռաւորութիւն ունեցող Պարապտըր գիւղին մէջ հիւանդութիւն երեւան ելնելով եօթը մարդեր մեռեր են. Այդ գիւղն անմիջապէս դեղեր ու բժիշկ ղրկուեր է, սակայն տակաւին երկու բժիշկներու պէտք ըլլալով՝ Ներքին գործոց Նախարարութիւնը հեռագրաւ հրահանգ տըրուած է Պրուսայի կուսակալութեան՝ անմիջապէս այդ գիւղը ղրկել Տօքթ. Սեբենչեան ու Խաչ անուն բժիշկները.

Մայրաքաղաքէս երեք բժիշկներ եւս պիտի ղրկուին յԷսկիշէհր. Նոյնպէս վաղը պիտի ղրկուին երկու ոսկիչ գործիներ.

Առողջապահական քննիչ Տօքթ. Վիթալիս էֆ. որ նախընթաց օր Նիկոմիդիա ուղեւորեցաւ, երէկ առաւօտ Էրթողրուլի կառավարչին հետ Ինէօնիւ գացեր է, հոն մաքրանոց մը հաստատելու համար.

Էսկիշէհրի մէջ քոլերա երեւան ելլելուն պատճառաւ Առողջապահական ժողովը որոշած է առժամապէս ցրուել երկաթուղւոյ գործաւորները.

Ի ԿԱՅՍ. ՊԱԼԱՏ. — Բարձր. Մեծ-Եպարքոսն երէկ առաւօտ կայս. պալատ երթալով ստացաւ Վեհ. Սուլթանի հրամանները.

Ի Բ. ԴՈՒՌՆ. — Աւստրիական և իտալական դեսպաններն երէկ Բ. Դուռն երթալով յաջորդաբար տեսակցեցան Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին, Արտաքին գործոց Վսեմ. Նախարարին և Վսեմ. խորհրդականին հետ.

ԹՈՒՐՔԻՈՅ եւ Գերմանիոյ միջեւ կնքելի առեւտրական դաշնագրոյն ինչ ինչ կէտերու մասին Բ. Դուռը բացատրութիւններ ուզած էր Մաքսային վերատեսչութենէն, որ առ այդ խորհրդակցութիւններ կը կատարէր. Նոյն վերատեսչութիւնը հարկ եղած տեղեկութիւնները մատուցած է Բ. Դրան, որ խորհրդակցութեանց ձեռնարկած է.

ՉՈՐ ԹՈՒԶԻ ԱՐՏԱԾՈՒՄ. — Արտաքին գործոց Նախարարութիւնն հրահանգ տուեր է շնորհակալութիւն յայտնել մայրաքաղաքիս ամերիկեան դեսպանատան՝ Իզմիրի ամերիկեան նոր հիւպատոսի ընթացքին համար, որ յաջողած էր ապացուցանել իր կառավարութեան թէ անհիմն էին իր նախորդին տարակուսութիւնները, որոնց հետեւանօք Իզմիրի չոր թուզին յԱմերիկա ներածումն արգիլուած էր, և հետեւաբար այդ արգելքը վերցունել տուած էր.

ԳԱՍԱՊԱՅԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՆ. — Պ. Նակէլմաքէրսի կողմէ Կ. Պոլսոյ իր ներկայացուցչին ուղղուած հեռագրի մը ինչպէս նաեւ Օսմ. կայս. Պանքային հասած տեղեկութեանց նայելով, Գասապայի երկաթուղւոյն բաժնետիրաց ընդհ. ժողովը պիտի գումարուի յառաջիկայ երկուշաբթի, 18 հոկտեմբեր. Այդ գումարման մէջ ժողովականք պիտի որոշեն թէ կ'ուզե՞ն լուծել արդի ընկերութիւնն, և Պ. Նակէլմաքէրսի առաջարկած պայմաններով՝ նոր ընկերութեան մը վաճառել Գասապայի երկաթուղին.

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻՅԷԻ վարչութիւնը նախապէս Առեւտրական նախարարութեան մատուցած էր նոյն ընկերութեան անցեալ 1308 տարւոյ հաշուեկշիռը. Նոյն Նախարարութիւնը Բ. Դրան մատուցած է զայն, վաւերացուելու համար. Նոյնպէս արտօնութիւն խնդրուած է ի նիստ գումարելու բաժնետիրաց մասնաժողովը, բաժնետէրերէ մին ընտրելու վարչական ժողովոյ անդամակցութեան, որ բացը մնացած է.

ՏՕՔԹ. ՄՕՆԹՐԱԿՕՆ. — Կայս. իրատէ մը հրամայած էր որ Տօքթ. Քարլինսքիէն զատ, որ Վիէննաէն եկած է, Փարիզէն եւս բժիշկ մը հրաւիրուի. Այդ բժիշկն, որ է Փարիզու ապանեխական մեքենաներու քննիչ Տօքթ. Մօնթրակօն, մայրաքաղաքս ժամանած է.

ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ՏՐԱՄ. — Կիրակի գիշեր ընտանեկան սրտայոյզ տրամ մը տեղի ունեցաւ ի Կետիկ փաշա, Էմին պէյ փողոցը. Ասկից քանի օր առաջ, Պասրայի նահանգին նախկին քննիչ անասնաբոյժ Սիւլէյման Լութֆի էֆէնտի՝ կնոջն ու երկու փոքր մանչերուն հետ յիշեալ փողոցը տուն մը կը վարձէ. Դժբախտ էր սակայն հէք ամուսինը, վասնզի կինը ապօրէն յարաբերութիւններ կը սնուցանէր, հակառակ իր էրկանը շատ մը ազդարարութիւններուն. Կիրակի գիշեր, կ'երեւի թէ նմանօրինակ պարագայ մը դառնացուցած էր Սիւլէյման էֆէնտին. ուղղած յանդիմանութիւններուն՝ կինը կը պատասխանէ լպիրշ խօսքերով. ամուսինը, գայրացած և ինքիրմէ ելած, դաշոյնով մը կը յարձակի իր ըմբոստ կնոջը վրայ և վեց եօթը հարուածներով գետին կը փռէ զայն անկենդան. Ու մինչեւ առտու՝ լոյսը վառած՝ կը հսկէ անոր դիակին մօտ. կտակը կը պատրաստէ, ուր կը բացատրէ իր ոճրին շարժառիթը և զաւակներուն համար կարգադրութիւններ կ'ընէ. Սիւլէյման էֆէնտի տեսնելով լոյսին ճըրագուիլը, ռեվոլվեր մը կ'առնէ ու անձնասպան կ'ըլլայ. Երբ ոստիկանութիւնը վրայ կը հասնի, այդ ընտանիքն անշնչացած էր արդէն. Յետ քննութեան, դիակները կը թաղուին.

ԱՅՏԸՆԻ Մէքրի գաւառակի ծովեզրէն երկու առագաստանաւեր ճամբայ ելեր են Աղեքսանդրիա երթալու համար, սակայն իրենց մեկնելէն մինչեւ մէկ ամիս ո՛չ Աղեքսանդրիա և ոչ ալ ուրիշ նաւահանգիստ մը ժամանած ըլլալով, կը կարծուի թէ փոթորիկի բռնուած ու ընկղմած են.

ԱՒԱԶԱԿՈՒԹԻՒՆ. — Իպրահիմ անուն աւազակ մը իւր ընկերներով Այտընի երկաթուղւոյ Ղօնչէլի կայարանը կողոպտելով դրամարկղին մէջ գտնուած երկու հարիւր մեճիտիէի չափ դրամը յափշտակեր ու փախեր է. Տէնիզլիի կառավարիչն իմանալով անմիջապէս պաշտօնեայներ ու ոստիկանզինուորներ ղրկեր է, որք աւազակները հալածելով Իպրահիմը ձերբակալեր և Իզմիր ղրկեր են.

ԻԶՄԻՐԻ նպաստամատոյց յանձնաժողովոյ կողմէ ցարդ կատարուած հանգանակութեանց գումարը հասած է 3361 ոսկւոյ.

ԱՅՎԱԼԸՔԷՆ Տիմիթրաքի Անաղնօսթին լեռը տանող աւազակներն, ոստիկանզինուորաց կողմէ պաշարուած ըլլալով, ստիպուեր են զայն թող տալ առանց դըրամ մը ստանալու փրկանքի համար.

ԱՆՁՆԱՍՊԱՆՈՒԹԻՒՆ. — Եօրկի անուն մարդ մը, որ ի Ղալաթիա Անթիլօպ երգեցիկ սրճարանին տակ լումայափոխութիւն կ'ընէր, առջի գիշերն անձնասպան եղած է իր բնակած սենեկին մէջ ի Բերա Լինարտի փողոց. Եօրկի մինչեւ ցերեկուան ժամ 7, սենեակէն ելած չըլլալով, տան տէրը իմաց տուեր է Բերայի ոստիկանութեան, որուն կողմէ ղրկուած պաշտօնեայք սենեակին դուռը կոտրելով ներս մտեր և տեսեր են որ Եօրկի երեսին վրայ գետինը պառկած է. Բժշկական քննութեամբ հաստատուած է թէ Եօրկի ըէվոլվէրի գնտակով մը վիրաւորուած և մեռած է. Սենեակին մէջ նամակ մը գտնուած է, յորում Եօրկի գրած էր թէ անձնասպան եղած է անձնական ինչ ինչ պատճառներու համար, զորս յայտնելու պէտք չտեսներ. Եօրկի 45 տարեկան էր.

ԻԶՄԻՐԻ անգլիական հիւպատոս Պ. Հօլմվուտ մայրաքաղաքս եկած է.

ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ դեսպանատան պաշտօնէութիւնը Թարապիոյ ամարանոցէն Բերայի դեսպանատունը փոխադրուեցաւ երէկ.

ԱՄՈՒՍՆՈՒԹԻՒՆՔ. — Պետական Խորհրդոյ անդամ Սաաֆէթ պէյի ամուսնութիւնը՝ նախկին Մեծ-Եպարքոս Սայիտ փաշայի աղջկան հետ, տեղի ունեցաւ նախընթաց օր Ն. Բարձրութեան ապարանքին մէջ ի Նշան-Թաշ.

— Ծովակալ Վուտս փաշայի աղջկան՝ Օր. Լիւսի Էլէն Վուտսի ամուսնութիւնը՝ հոլանտացի Պ. Հօճի հետ տեղի ունեցաւ նախընթաց օր ի Բերա. Նախ և առաջ կատարուեցաւ քաղաքային ամուսնութիւնը հոլանտական հիւպատոսարանին մէջ. փեսային վկայներն էին հոլանտական դեսպան Պ. Վան Թէէթս և առաջին թարգման Պ. Բէօն. իսկ հարսին վկայները՝ անգլիական դեսպան Սըր Քլարք Ֆօրտ և հիւպատոս Պ. Րէնչ. Յետոյ, անգլ. դեսպանատան մատրան մէջ կատարուեցաւ պսակի արարողութիւնը, որմէ ետք հարսնեւորք առաջնորդուեցան Վուտս փաշայի տունն ուր հիւրամեծարութիւնք եղան. Երեկոյին, Պ. և տիկին Հօճ՝ Լոյտի շոգենաւով մեկնեցան ի Պրինտիզի, ուսկից Լոնտոն պիտի ուղեւորին.

ՁԻՒՆ. — Այս շաբաթ գիշեր Սօֆիայի ու շրջակայից մէջ առատ ձիւն տեղացեր է.

ՍՂԻՕՆԱԴԱՏ ատեանը տասը տարուան շղթայակապ աշխատութեան դատապարտեց Աբօսթոլ անուն դրամանենգ մը.

ԳՕՆԷԱՅԻ Սպարթա գաւառակին շրջակայ մէկ գիւղին մէջ տունէ մը հրդեհ ծագելով տան տէրն Ալի ու կինը բոցերուն մէջ մնալով այրեր են.

ԲԱՂԷՇԻ Ախլաթ գաւառակին մէջ տիրող երաշտութեան պատճառաւ երկրագործք դժուարութեան մատնուած ըլլալով, կուսակալութիւնը գրած է ձեռնհաս իշխանութեան որ երկրագործական դրամատանց սնտուկներուն կողմէ փոխատուութիւնք ըլլան երկրագործ դասուն. Ձեռնհաս իշխանութիւնը հարկ եղածն ի գործ պիտի դնէ.

ԳԱՐԱՔԷՕՅԻ կամուրջն յետ այսորիկ գիշերները ժամ 6ին պիտի բացուի.

ՍԿԻՒՏԱՐԻ շրջակայ Պուլկուրլը գիւղին անասնոց մէջ երեւան եկած անասնոց հիւանդութիւնն անհետացած է, ձեռք առնուած միջոցներու շնորհիւ.

ԵՐԿՐԱԳՈՐԾԱԿԱՆ քննիչ Վահան էֆ. Հռոդոս գացած է դարմանելու համար նարինջի ծառերուն վրայ երեւան եկած հիւանդութիւնը.

ՀԱՐԻՒՐԱՄԵԱՅ. — Գօնէայի Նիկտէ գաւառին մէջ տակաւին կ'ապրի եղեր Սալիհ անուն մարդ մը, որ հարիւր երեսուն երկու տարեկան է. Սալիհ երիցս անգամ ամուսնացեր է և բազմաթիւ զաւակներ ու թոռներ ունի.

ՈՃԻՐՔ ԵՒ ԱՐԿԱԾՔ. — Առջի գիշերն ի Եէտի-Գուլէ Արթինակ անուն մարդ մը դաշոյնով վիրաւորեց Վրէժ անուն աւրատբիացի կին մը և փախչելու պահուն ձերբակալուեցաւ.

— Նախընթաց օր ի Նշան-Թաշ Միխալ անուն ներկարար մը տուն մը ներկելու պահուն վար ինկաւ և ձախ թեւը կոտրելով բերնէն ալ արիւն եկաւ. Միխալ այդ վիճակին մէջ հիւանդանոց փոխադրուեցաւ.

— Երկուշաբթի օրը Գարաքէօյի կամուրջին տակէն մաւունա մը անցնելու ատեն մաւունաճիին ձախ ոտքը կամուրջին ու մաւունային մէջտեղը մնալով ճմլուեցաւ.

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ

Յառաջիկայ շաբաթ գիշեր, Գատըգիւղի ձմեռնային թատրոնին մէջ, Պ. Մասինիի իտալական խումբը պիտի ներկայացնէ ԹՐՈՎԱԹՕՐԷ օբէրան, մասնակցութեամբ Պ. Սինանեանի նուագախումբին. Տոմսակները կը վաճառուին նաւամատոյցի սըրճարանը.

ԱԶԳ. — Մօտակայ գաւառի մը մէջ պաշտօնա վարելու համար գրագրի մը պէտք կայ, տոմարակալութեան հմուտ եւ առեւտրական գործոց մէջ փորձառու. Դիմել «Արեւելք»ի խմբագրատունը. 845 4—4

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ Զ. ԹՈՐՈՍԵԱՆ ԳՐԱՏԱՆ
Վ. Յ. ՅԱԿՈԲԵԱՆ
ԲԱՌԱՐԱՆ ԱՆԳԼԻԵՐԷՆԷ Ի ՀԱՅ
Հետեւողութեամբ
Ուէպսթըրի եւ Ուօրսդըրի հոյակապ բառարանաց
ԱՌԱՒԵԼ ՔԱՆ 45,000 ԲԱՌ, ՈՃ, ԵՒԱՅԼՆ

Անգլիերէնէ ի հայ-աշխարհիկ բառգրքի մը անհրաժեշտ պէտքը ի վաղուց զգալի եղած էր. սոյն պէտքը լիովին գոհացուցած է Անատոլիա Գոլէճի ուսուցիչներէն Վ. Յ. Յակոբեան էֆէնտի պատրաստելով իր երկու պաշտօնակցաց աջակցութեամբ.

Բաց ի սովորական բառերէ եւ ոճերէ կը պարունակէ նաեւ ''գիտութեանց, արուեստից եւ գեղեցիկ դպրութեանց,, վերաբերեալ բոլոր բառերն եւ ոճերն, պարզուած իրենց ճիշտ հայերէն համանշանակներով, հետեւողութեամբ Բաչօւնիի, Ալգերեանի, Նորայրի, Կոյլուեանի եւ Նուպարեանի Գաղ. Հայ. Անգլ. եւ Գերմաներէն բառագրոց եւ գիտական-արուեստական նորագոյն գործոց մանրակրկիտ քաղուածութեամբ, ի հարկին նաեւ տաճկերէնով.

Սոյն բառագրքին կցուած է նաեւ. 1. Անգլիերէնի մէջ գործածական դարձած լատիներէն, գաղղիերէն, իտալերէն եւլն. ոճեր. 2. Յատուկ անուանց ցանկ մը՝ հնչումներով. 3. Տարրական քերականութիւն մը Անգլիերէն լեզուի, յորում պարզուած են մասնիկներու դերն եւ զօրութիւնն, անգլ. հնչման եւ շեշտերու մասնաւոր կանոններն, համառօտագրութիւնք որ յոյժ գործածելի են լեզուին մէջ. 4. Այլ եւ այլ նշանք. հնչումներն, «մեծ խնամով հայատառ».

Ամբողջ գործը «փոխանակ 35ի» որ խոստացուած էր՝ 40 թերթ պիտի լինի. Բաժանորդագինն ց'30 սեպտ. 25 ղրշ. օտար երկրաց համար 6 ֆռ. իսկ հոկտ. 1է անդին պարզ կազմ 30 ղրշ., լաթ. 35 եւ 8 ֆրանք, յետ լրանալոյ գինը պիտի ըլլայ՝ 40 ղուրուշ.

Փափաքողք պարտին դիմել հրատարակչին Զ. Թորոսեան գրավաճառ Պոլիս, Պահճէ-Գաբու նոր փոստին դէմ թիւ 4. ուր է «միակ» կեդրոնատեղին գործոյս. Ա. Թերթին նմուշը ձրի կը տըրուի գրատունէն. Գրքին Ա. մասը, կէսը [20 թերթ] թղթակազմ կը տրուի բաժանորդաց. Հրատարակուած է 31րդ թերթը եւ կը մնայ միայն 9 թերթ. պիտի աւարտի ցվերջ յունվարի.

ՀԻՆ ԳԻՆԻ

ԵՐԵՍՈՒՆ ԵՐԵՔ տարուան և ՏԱՍՆԸՎԵՑ տարուան ճերմակ ու սեւ անարատ գինիներ շիշերու մէջ պահուած. Այս գինիներ մեծապէս օգտակար են ստամոքսի տըկարութիւն ունեցողներու և մանաւանդ նոր ապաքինած հիւանդներու. Կը գտնուին յՕրթագիւղ հանգուցեալ Մուխթար Յակոբ աղայի տունն, որ շատ դիւրաւ կը գըտնուի հայոց եկեղեցին դիմացը.
821 7—10

ՀԵՌԱԳԻՐ
ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

ՓԱՐԻԶ, 24 Հոկտ. — Պ. Քառնօ, հրաժեշտի առթիւ նախաճաշ տալով Ավէլան ծովակալին, ծանոյց թէ ուրբաթ օր Թուլոն պիտի երթայ, և այցելէ ռուսական նաւատորմիղը.

ՓԷՆԹԱ. — Հունգարիոյ, Սերպիոյ, Պուլկարիոյ և Թուրքիոյ միջեւ ուղղակի կառախումբ բանեցնելու խնդրոյն վրայ խորհրդածելու համար հոս ժողով մը բացուեցաւ շահակից պատուիրակաց կողմէ.

ՍՕՖԻԱ. — Իշխանն հոս եկաւ և մի քանի օր պիտի մնայ, յետոյ Ֆիլիպէ պիտի երթայ իշխանուհւոյն քով.

—Ի Թուէրքաքան չորս օրէ ի վեր [illegible] չկայ, 12 հոգի հոն կը դարմանուին. Մօտակայ Գարաքէօյի մէջ, 3 վարակեալ 2 մեռեալ.

Սակարան

ՂԱԼԱԹԻԱ, 13 Հոկտեմբեր

ԸՆԹԱՑԻԿ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐՔ

3 ամիս Լոնտոնի վրայ	109	1/4
3 » Փարիզի	22	95

ՕՍՄԱՆԵԱՆ ՔՕՆՍՕԼԻՏԷ

Երկ. երկիր զոց. (Միաց. Դ. Մէրի)	24	7
Բերայի մէջ	—	—
Առաւօտուն բացուած ատեն	21	1
Կէս օրին	21	1/2
Թանզիմաթի Օսմանեան երկ. երկիր	—	—
» ժամ 5ին	—	—

ԸՆԹԱՑԻԿ ԱՐԺԷՔՆԵՐ

[illegible]	55	50
[illegible] Բ.	33	
[illegible]	25	20

ԲԱԺՆԵԹՈՒՂԹՔ

Սօսիէթէ Ժէնէրալ [illegible]	—	—
Քրէտի Ժէնէրալ	7	20
Պանք տը Փօսթ	3	05
Օսմ. Շահմէն [illegible]	4	10
Րէժի ... Օսմ. Ոսկի	16	27
Թրամուէյ	575	
Օսմ. Ապահով. ընկ. Ընկ.	305	
Րումէլիի երկաթուղի ... ֆր.	87	25
Բաժնետոմս Լաւրիոնի	37	

ԸՆԹԱՑԻԿ ԴՐԱՄՔ

Օսմանեան ոսկի ... ղրշ.	100	
20 ֆրանքնոց	87	20
Անգլիական ոսկի	110	10
Մարք Գերմանական ոսկի	107	21
Իմպէրիալ	90	20
Քրիմէց	51	19
Իսալ Մէճիտիէ	8	70
Մէծ. արծաթ մաքր.	107	35
Մանր արծաթ	103	
Մէճիտիէ	97	
Թասֆիյէ	—	—
Տոկոս Ղալաթիոյ Սակարանի	5	

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

ՓԱՐԻԶ, 24 Հոկտեմբեր

Ֆրանսական Ռանթ 3 %	98	15
» » 4 1/2 %	105	12
Օսմանեան քօնսօլիտէ, Միաց. Դ.	22	10
Օսմ. մաքս. արժեթուղթ	490	
Պրիորիթէ Թիւրք 1890	442	50
Օսմանեան Երկաթուղի	87	
» Րէժիի բաժնեթուղթ	381	87
Պանք Օթօման	579	37
Քրէտի Լիոնէ	752	50
Իտալական Ռանթ 5 %	81	2
Եգիպտական միացեալ	516	25
Չէք Լոնտոնի վրայ	25	180
Օսմանիյէ Օսմանեան քօնսօլիտէ	408	12

ԼՈՆՏՈՆ, 24 Հոկտեմբեր

Անգլ. քօնսօլիտէ	97	93
Օսմ. » Միաց. Ա.	21	87
» » Բ.	55	50
» » Գ.	33	
» » Դ.	23	37
Օսմ. փոխառութիւն 1871	98	50
Փոխառութիւն 1877 (Տէֆանս Լօն)	96	50
Պանք Օթօման	13	06
Այտընի երկաթուղի	14	
Գասապայի երկաթուղի	12	
Եգիպտական միացեալ (Իւնիֆիէ)	102	25
» առանձ. (բրիվիլէժիէ) 1890	—	
Տօմանիալ (փոխառ. Թոյլիտ)	103	75
Չիլլենական 5 %	33	50
Փոխանակութիւն Փարիզի վրայ	25	362

ՎԻԷՆՆԱ, 24 Հոկտեմբեր

Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	126	90
» Փարիզի	50	27
Օսմանեան Րէժիի բաժնեթուղթ	188	50
» Երկաթուղի	48	20

ՊԷՐԼԻՆ, 24 Հոկտեմբեր

Օսմանեան Երկաթուղի	82	50
Օսմ. Րէժի	—	—
Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	20	205
» Փարիզի	80	25

ԱԶԳ. — Հանրային հաստատութեան մը մէջ բաւական ժամանակ հաւաքիչի պաշտօն վարած անձ մը, պատրաստ է առեւտրական կամ սեղանաւորական տան մը կամ այլ հաստատութեան մը հաշուեպահի կամ գործակատարի պաշտօն վարելու. Իր հաւատարմութիւնն ու գործունէութիւնը ջերմապէս յանձնարարելի են. Պահանջուած երաշխաւորութիւնը կրնայ տալ. 802 9—10

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ
ԱՌԱՋԻՆ ՏԱՐԵՐՔ
ԲՆԱԿԱՆ ԵՒ ԲՆԱՊԱՏՄԱԿԱՆ ԳԻՏՈՒԹԵԱՆՑ
ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ
Մասն Ա.- մարդ եւ կենդանիք
Գրեց ՅՈՎ. Հ. ԱՐԹԻՆԵԱՆ
(Հետեւողութեամբ Պօնէէ՝ նախակրթարանական կարգերու համար)

Այս գիրքը իր տեսակին եւ ուղղութեան մասին միակն է եւ «փոքր տղոց» հասկացողութեան յարմարցուած. տպագրութիւն, պատկերք եւ կազմ գեղեցիկ.

ԺԹ. դասերու բաժնուած է եւ ամէն դասի վերջ ալ առանձինն ամփոփումը դրուած է. իսկ գործին վերջը ուսուցչաց համար գիտական բառգրքուկ մը դրուած է գաղղիերէն բառերով մէկտեղ.

Բ. եւ Գ. մասերն որք են՝ «Բուսաբանութիւն եւ Բնագիտութիւն», պիտի հրատարակուին մինչեւ յառաջիկայ յունվար. Վարժարանաց տնօրէնք 1 օրինակ ձրի կ'ստանան գրատունէն.

Գին 4 ղրշ. ամէն գրավաճառաց քով. միակ կեդրոնատեղին է Զ. Թորոսեան գրատունը, Պոլիս, Պահճէ գաբու թիւ 4. Վարժարանաց համար գոհացուցիչ զեղչ. 789 19—20

ԹԻՖԼԻՍԻ ԹԱՏՐՈՆԸ

Թիֆլիզէն, թղթակից մը կը հաղորդէ մեզ Տիկին Հրաչեայի առաջին ներկայացման վրայ տեղական հայ եւ ռուս լրագրաց [illegible] տպաւորութիւններն [illegible]

ՌՈՒՍ ԹԵՐԹԷ ՄԸ

«Հինգշաբթի, սեպտեմբերի 24ին, կայացաւ հայկական խմբի երկրորդ ներկայացումը. Նշանակուած էր [illegible] որի մէջ առաջին անգամ դուրս եկաւ Տ. Հրաչեայ [illegible]

* * *

ՈՒՐԻՇ ՌՈՒՍ ԹԵՐԹԷ ՄԸ

«Հինգշաբթի, սեպտեմբերի 24ին, արքունական թատրոնում կայացաւ Տիկին Հրաչեայի դեբիւն— այս առաջին անգամը չէ, որ յարգելի տիկինը բեմ է ելնում Թիֆլիսում. դեռ 1881 թ. [illegible]

* * *

ՀԱՅԵՐԷՆ ԹԵՐԹԷ ՄԸ

«Պօլսոյ դերասաններին, մենք կ'ասենք Տիկ. Հրաչեային, [illegible]

«Բայց թողնենք ձայնը. [illegible]

«Մարդ [illegible]

«Բայց այդ դերը չէ, [illegible]

«Այդ բոլորի վրայ [illegible]

* * *

ՀԱՅԵՐԷՆ ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹԷ ՄԸ

«Տիկինը (Հրաչեայի) խաղը Գլորիայի դերում [illegible]

«Ինչպէս [illegible]

«Մանրամասնութիւններին վերջ չը կայ. Տիկինը [illegible]

1893 թ. 24. [illegible]

(*).—Այս զգլխիչ նկարագրութեան մնացեալ մասը վաղը պիտի հրատարակի.

ՆԱՄԱԿ ՇԻՔԱԿՕՅԷ

ՊԱՐՍԿԱՍՏԱՆԻ ՑՈՒՑԱԴՐՈՒԹԻՒՆԸ ԳՈԼՈՄՊԵԱՆ ՑՈՒՑԱՀԱՆԴԷՍԻՆ ՄԷՋ

ՇԻՔԱԿՕ, 20 Սեպտեմբեր

Գոլոմպեան Ցուցահանդէսի արհեստագործական մասերէն ամենէն կատարեալը աշխարհի բոլոր ժողովրդոց ի ցոյց դրած պատմական, հնագիտական և արհեստական ցուցադրութիւններն են. Հնդկական, Եգիպտական, Արաբական, Հելլենական, Հռովմէական, Ֆռանսական, Սպանիական և Պարսկական հնութեանց և արհեստից ճոխ հաւաքածոյներ զետեղուած են շէնքերու զանազան մասերուն մէջ. այս հին ազգերու արժէքաւոր հնութիւնք, որոնց վրայ անցեալ դարերու հետք և նշանները կան, անշուշտ Նոր աշխարհի ժողովրդոց համար աւելի հետաքրքրական են. ամեն մարդ ի բնէ կը փափաքի տեսնել հին ժողովրդոց գործերը. ամեն մարդ կ'ուզէ հասկնալ իր Նախնեաց սովորքներն և տեսնել անոնց թողած գործերը. ամեն անոնք որ Բէրսէպօլիսի, Աթէնքի, Հռոմայ, Նինուէի և Բաբելոնի կողմերը գտնուած պատմական տեղերը այցելած են, լաւ գիտեն թէ ի՛նչ մեծ ազդեցութիւն կը ձգեն մարդուս վրայ այդ քարի և երկաթի, արոյրի և հողի կտորուանքները. հին ազգերու գուշակաց որմին և հողոյն վրայ այդ աստիճան խոր տպաւորութիւն ձգող այս հնութիւնք անտարակուսելի է որ Նոր աշխարհի բնակչաց համար ալ եթէ ո՛չ ուրիշ տեսակէտով, գէթ պատմական արժէքին համար հետաքրքրաշարժ ըլլան. զի այս երկրին մէջ երկու երեք հարիւր տարիէն աւելի հին շէնք մը, հնութիւն մը չկայ. այս Նոր ազգը մասունքի նման կը պահէ իր պատմական հնութիւնները.

Շիքակոյի Ցուցահանդէսի փայլերէն մին Պարսկական հնութեանց և հին ձեռագործութեանց հաւաքածուն է կամ լաւ ևս ըսել Պարսկական ցուցադրութիւնն, որուն վրայ քիչ մը տեղեկութիւն տուած էինք արդէն. աւելորդ է, կարծեմ, ընդարձակօրէն խօսիլ հին արեւելեան ժողովրդոց՝ արհեստից և ձեռաշինութեանց մէջ ըրած յառաջդիմութեանը վրայ. չէ՞ մի որ արդէն Արեւելք ընդհանուր մարդկութեան օրօրանը եղած է. չէ՞ մի որ ամեն լոյս աշխարհի այս մասէն սփռուած է. ակնարկ մը ձգելով ընդհանուր ազգաց պատմութեան վրայ, պիտի տեսնենք թէ թագաւորներու պալատ և գիւղակները զարդարող, ամենանուրբ ձեռագործութեամբ արհեստ մը կար որ այժմ գոյութիւն իսկ չունի. Մարմարեայ սինազարդ ազօթատեղիները և շէնքերու արձանագործութիւնները և ամենանուրբ ճաշակաւ քանդակեալ գործեր, որոնց վրայ նայող դարուս արձանագործը հիացում և սքանչացում միայն կրնայ յայտնել, ընտրելով զայն իբր օրինակ և ընդօրինակելով անոնց բոլոր մանրամասնութիւնները. չէ՞ մի որ այժմ ճարտարապետական ձեւ և ոճեր բոլորն ալ հիներէն ընդօրինակուած են. այս քարերէն զատ, մարտիկներու զրահները, նիզակները, վահան և սուրերն և ուրիշ գործերն ուշադրութեամբ դիտեցէք և պիտի տեսնէք թէ անոնց վրայ ամենանուրբ պղպատեայ բանուածքներ փորագրող ձեռքեր և մտքեր կան եղեր այդ հին ժամանակներն ալ.

Պարսկաստան՝ իբր պատմական հին ազգ մը՝ լաւ ներկայացուած է այս տեսակէտով և Պարսից Վեհ. Շահին ներկայացուցիչներն ու Գոլոմպեան Ցուցահանդէսի Պարսկական պատուիրակներն եղող Գօրօեանց Խանք իրենց բոլոր կարողութեամբ աշխատած են և ամեն ջանք ի գործ դրած, դրամ, աշխատութիւն և ժամանակ վատնած, ամեն զոհողութիւն յանձն առած են իրենց երկիրը լաւ մը ներկայացնելու համար. իրենց ցոյց դրած անձնական հաւաքածուն մեծ արժէք ունի. ամեն բան կը պարունակէ, հինը և նորը, գեղեցիկն ու արհեստականն, և իրենց ցուցավայրը արեւելեան գանձերով լեցուն ապարանք մ'է կարծես. հոս այցելող ամերիկացին բերանաբաց կը մնայ ի տես այս գեղեցիկ արհեստական գործերուն. ամերիկացին եթէ այսպիսի գործեր շինել չի գիտեր, գէթ կզմայլի. գիտէ և կը հասկնայ գեղեցիկն և արուեստականն.

Գօրօեանց Իսկէնտէր և Արշակ Խանք Պարսից Վեհ. Նասրէտտին Շահին մասնաւոր արտօնութեամբը ցուցադրութիւն մը ըրած են և այդ վեհապետին հովանաւորութիւնը կը վայելեն լիովին. լաւ ընտրութիւն մը ըրած են ղրկելով հոս այս երկու Խաները որք պաշտօնական պատուիրակներն են ցուցահանդէսի համար և որք արժանավայել կերպով ներկայացուցին Պարսիկ կառավարութիւնն և Պարսից Վեհ. Շահն. այս երկու անձանց ցոյց տուած գործունէութեան արդիւնքը և վարմունքը պատիւ կը բերէ իրենց պատկանած ազգին և Տէրութեան. Անցեալները տեղի ունեցաւ այս ցուցատեղւոյն բացման հանդէսն ամենաընտիր բազմութեան մը ներկայութեամբ. երբ հարիւրէն աւելի հանդիսականք ներկայ էին որք աչքէ կ'անցունէին բոլոր հնութիւնները, իրենց զարմանքը յայտնելով. Ընդհանուր Տնօրէնն, օտար պատուիրակներն և մամուլը ամբողջ եկած էին. պատուական գովեստներ հրատարակուեցան այս պարսկական ցուցադրութեան վրայ. ամերիկացի տիկիններ այս գեղեցիկ ցուցադրութեան [illegible] քննելով՝ ցաւ կը յայտնէին որ ամերիկացիք միսիոնարներ ղրկած են այս տեսակ ձեռագործներ յառաջ բերող երկիրներ. մինչդեռ, կ'ըսէին, անոնք թող մեզ ղրկեն այս տեսակ [illegible] սովրեցնելու համար մեզ.

Այս ցուցադրութիւնը տեսնելու համար այցելողին առաջին անգամ աչքին կը զարնեն պարսկական թանկագին գորգեր, մետաքսէ գորգեր աստ անդ սփռուած. հին և նոր մետաքսէ ձեռագործներ, կապերտներ, բրդեղէն ձեռագործք, զանազան տեսակ ասեղնագործութիւնք, ամենաթանկագին շալեր, կերպասներ, սեղանի և ուրիշ տեսակ ծածկոցներ, ամեն տեսակ պարսկական տեղային սարքներ, բուրդի, մետաքսի, ժանեակի, մապուէնի, ասուի, մղուսի, բեհեզի, ապածոյի, գերձանի, մանածի և այլն կտորներ. քաշմիր, սընդուսեայ վարագոյրներ և ծածկոցներ. զանազան տեսակ քարեր, բիրուզէ, մարգարիտ և գոհարեղէնք. հին և նոր զէնքեր ու զրահներ, ոսկեպատ և ոսկեքանդակ պղպատեղէնք, արոյրէ ձեռաշինութիւնք, մօզաիկ, արձաններ, փորագրեալ փայտեղէնք և ուրիշ պարսկական նորութիւնք. ասոնցմէ զատ հանքային արտադրութիւնք. զանազան նահանգաց բնական բերքերը, պտուղք, հին գրեանք և տետրակներ. Այս ճոխ հաւաքածոյին մէջ կը նշմարուին Դանիէլ կաթողիկոսին պատկանած մէկ Պնակէն որուն վըրայ անունն ալ կայ. Հին Ասպահանի հայերու մէկ լուսայամանը ([illegible]). Նոյնպէս Ասպահանցի արհեստագործի մը կողմէ շինուած արոյրէ քանդակեալ անօթ մը, անագէ անօթ մը Ս. Հաղորդութեան համար. հազար երկու հարիւր տարուան հին անօթ մը Քրիստոսի և Առաքելոց պատկերներով, և 600 տարուան քաւթոն մը որ Քրիստոսի և Հայր Յովսէփի պատկերները կը ներկայացնէ. Նոյնպէս հին դարերու ճոխ հաւաքածոյ մը. Ի միջի այլոց կայ նաև սուր մը որ կը պատկանէր Նատըր Շահին և որոյ բռնատեղւոյն վրայ [illegible] տառերով հետեւեալ արձանագրութիւնը կայ Շէմշիրէ Հինտի Էզ խէզանէի Նատըր Շահ Էֆշար որ կը նշանակէ «Հնդկական սուր, Նատըր Շահ Աֆշարի գանձարանէն.»

Ուրիշ կարեւոր հնութիւն մը ալ հին արեւելեան մէկ կանաչ փայլուն անօթ մըն է որուն վրայ ցցուած պատկերներով կը տեսնուի Սահակեայ ծառը, Հայր Աբրահամը, Սահակը և ողջակէզը.

Ուրիշ մ'ալ Բէրսէպօլիսի մէջ գըտնուած և 1700 տարուան հին ձիթականթեղ մ'է.

Պարսկական գորգերու շարքին մէջ կան ընտիր կտորներ 350 տարուան, հին Շիրազ գորգ մը, և ուրիշ մետաքսէ թանկագին գորգեր.

Ուրիշ մ'ալ. մէկ կտոր մարմարեան՝ հազարաւոր քարացեալ ճճիներէ.

Մէկ քանի աղիւսներ որոնց թուականէն 800 տարուան հին ըլլալնին կը տեսնուի.

Շահ Աբբասի մէկ Ֆէրմանը 310 տարուան. Նաև շատ մը կարեւոր ձեռագիրք և հին պարսիկ բանաստեղծներու ձեռագիրք և ուրիշ ասոնց նման հնութիւնք. Մէկ խօսքով Գօրօեանց եղբարց ցուցադրութիւնը ամեն տեսակէտով շահեկան և հետաքրքիր ըլլալուն՝ միշտ կարեւոր այցելուներու բազմութեամբ խռնուած է.

ՀՐԱՆՏ ԱՍԱՏՈՒՐԵԱՆ

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ՄԱՄՈՒԼԸ

Արդէն շատ անգամ խօսուած է անգլիական լրագրութեան մեծութեանը վրայ. Անգլիոյ մէջ իսկ վաղուց հետէ ծանօթ է մամլոյ ազդեցութիւնը. 1831ին, լորտ Լինտհըրստ կ'ըսէր լորտ Կռանվիլի. «Անգլիոյ էն ազդեցիկ մարդն է Պառնըս (տնօրէն Թայմզի)».

Վերջերս լորտ Ռօզպէրի, խմբագիրներու հացկերոյթի մը պահուն, կ'ըսէր. «Այս երկրին մամուլը թարգման կը հանդիսանայ հանրութեան գաղափարներուն. եթէ չկատարէր այս մեծ պաշտօնը, բնաւ արժանի չը պիտի ըլլար վայելած յարգանքին».

Լոնտոնի մեծ թերթերուն նիւթական կազմակերպութիւնը ահագին դրամագլուխ մը կը ներկայացնէ. Ծախսերուն պիւտճէն տասնուկէս միլիոն ֆրանքը կ'անցնի և նըպաստներն ալ շատ անգամ՝ աւելի քան կէս միլիոնը. Կ'արհամարհեն ամեն նոր մրցում. Լոնտոն և Անգլիա բնաւ չեն տեսած առօրեայ անթիւ ու անպատասխանատու թերթերը որք կը վխտան ուրիշ երկիրներու մէջ. Հասարակ մարդն ու քաղքենին ամեն առտու երկու սուով կունենան ութը մեծ էջեր՝ յստակ, սեղմ, մաքուր տպագրութեամբ, աղէկ թուղթի վրայ, ամբողջ աշխարհի բոլոր լուրերը, որք կը հասնին վերջին քսանըչորս ժամերուն մէջ՝ ընդծովեայ հեռագրաթելերով, քաղաքական, գրական, առեւտրական, սեղանաւորական, ճարտարագործական, ծովային, գաղթային լուրեր, առատ, ճիշդ, լաւ դասաւորուած, և ի հարկին բացատրուած.

Ընթերցողին տուած ստակը չէ, նոյն իսկ եթէ 300 000 անգամ բազմապատկուած ըլլայ, որ կրնայ վճարել, օրինակի համար Սթանտըրտի անհամար ծախսերը, բաց ի խմբագրութենէն, մինակ մելան ու թուղթը որք աղէկ տեսակէ են, գրաշարութիւնը որ ծայրայեղապէս խնամեալ է, կառքերն ու մասնաւոր կառախումբերը, որք առտուան ժամը 4ին թարմ լրագիրները կը տանին ամենուրեք, ծախքերու ահագին գումար մը կը ներկայացնեն.

Ամեն բան ծանուցման վրայ կը կայանայ. Լուրերն, յօդուածները միջուկ մըն են զոր կը պատէ հաստ կեղեւ մը. չորս էջ ծանուցումներ կը պատեն չորս էջ յօդուածներ. Ծանուցումը կը գոցէ լուրերուն ծախսերը. լուրերը կը բռնեն ծանուցման յաճախորդները.

Անգլիական լրագրութեան գլուխ-գործոցն է Թայմզ. Բանալով Թայմզի թիւ մը, որ մամուլին տակէն կ'ելլէ կէս գիշերէն չորս ժամ ետքը, մարդուս միտքը կը շփոթի մտածելով թէ գեղեցիկ թուղթի վրայ սքանչելապէս տպագրեալ այս տասներկու կամ տասնըվեց էջերուն մէջ գտնուածներէն՝ ոչինչ գրուած, շարուած, ապրած էր իսկ քսանըչորս ժամ առաջ. թէ առջի օրը, ժամը 11ին, թերեւս ոչ մէկ բառն արտասանուած էր այն ընդարձակ ճառերուն որք հեռագրուած և տպագրուած են ընդարձակօրէն. վերջին 24 ժամերուն պատմութիւնն է ամբողջ աշխարհի, առատօրէն գրուած և կատարելապէս դասաւորուած.

Լոնտոնի բոլոր մեծ լրագիրները ամեն մայրաքաղաքին, ու մէջ վճարեալ թղթակիցներ ունին, որք ամեն օր կը հեռագրեն հարիւրաւոր ու հազարաւոր բառեր. Կը յիշուի թէ վերջերս, ամերիկեան հանդէսի մը մէջ հրատարակուած մէկ պատմութիւնը Կլատսթօնի, Թայմզ ամբողջութեամբ հեռագրել տուաւ Նիւ-Եորքէն, նոյն օրը զայն արտատպելու համար. Ասանկ շատ օրինակներ կան. Առժանթինի դրամական տագնապին ատենը, Թայմզ, որ պատուական թղթակից մը ունի հոն, օրն օրին, ժամը ժամին հեռագրել տուաւ տագնապին ամեն պարագաները. Ոչ մէկ կառավարութիւն, ոչ մէկ պանքա կրնար ատանկ պիրճանք մը ընել. Թայմզ երկու օրուան մէջ մինչեւ 37,500 ֆրանք ծախսեց. Բայց իր շնորհքովը Եւրոպայի դրամատէրները, որք միլիոններ ունէին այդ երկրին մէջ, երեք շաբաթ աւելի կանուխ տեղեկութիւն առին. 1891ին. Լոնտոնի լրագիրներու հեռագրուած են օրը գրեթէ երկու միլիոն բառ.

Գաւառներու մէջ այժմ կան մէկ քանի յոյժ կարեւոր թերթեր. Պ. Մաքս Լըբլէր կը հաստատէ որ Փարիզի մէջ չկայ թերթ մը որ Մանչէսթըր Կարտիէնի պէս պատրաստուած ըլլայ. Առ հասարակ, անգլիական մեծ լրագիրները շատ պարկեշտ են և շատ խղճամիտ. Երկրին շահը ամեն բանէ վեր կը նկատեն, ինչպէս նաև անգլիական անուան պատիւը, համբաւի, անհատական կեանքի, մասնաւորներու, նոյն իսկ քաղաքական հակառակորդներուն շահուն յարգանքը.

Պ. Ջէմպըրլէն որ խառնուած է իր երկրին քաղաքական էն բուռն պայքարներուն, բանախօսութեան մը մէջ կ'ըսէր 1893 յունուար 21ին. «Անգլիական մամուլն առ հասարակ իր հակառակորդներուն կը ցուցունէ այնքան արդարութիւն, անկողմնակալութիւն որքան բանաւորապէս կը պահանջուէր մարդկութենէն... շատ բան կը պարտիմ մամլոյ, որ շատ անգամ ձաղկած է զիս. Յօդուածները կը համապատասխանեն լրագրին կարծիքին. բայց դատական գրութիւններ, և խորհրդարանին վիճաբանութիւնները կը հրատարակուին բացարձակ անկողմնակալութեամբ. Թայմզին համարատուութիւնը խորհրդարանին վիճաբանութիւններուն վրայ, կառավարութենէն իսկ կընդունուի իբր պաշտօնական համարատուութիւն, և ուրիշ ալ չունի».

Գլխաւոր տնօրէնը շատ ուսեալ, ամեն բանի հմուտ անձ մը ըլլալու է. տիրաբար կը հրամայէ և միշտ հնազանդութիւն կը գտնայ. յօդուածներն երբեք չեն ստորագրուիր. ամեն բան կը կրէ թերթին դրոշմը և իւրաքանչիւրին համերաշխութիւնը.

Համալսարաններն և գլխաւոր հաստատութիւնք խմբագիրներ կը հայթայթեն լրագիրներու. իրիկուն իսկ հեռագրուած ճառ մը կը մեկնաբանուի ու կը քննուի ընդ փոյթ գրուած յօդուածով մը, իրիկուան ժամը տասնըմէկէն մինչեւ կէս գիշեր, տնօրէնին հրամանովը.

Լրագիրներէն ետքը կուգան շաբաթաթերթերը, ամսաթերթերն ու եռամսաթերթերը, պատկերազարդ, արուեստագիտական և երգիծաբանական, նոյնպէս յոյժ բազմաթիւ և լաւ պատրաստուած. Աթէնիօմը, շաբաթաթերթ, առաջինն է անոնց մէջ. Փանչն ամենէն կատարեալ և ամենէն տարածուած թերթն է. Մեծ հանդէսները շատ խնամեալ են և բարձր գին ունին. քիչ վէպ կը պարունակեն.

ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱՑ ՀԱՄԱՐ

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ ԿԱՆՈՆՆԵՐ

Բ.

Շնչուած օդ

Խելահաս մը իր ծծած օդին խիստ մեծ զգուշութիւն ընելու է, որովհետեւ առողջապահական տեսակէտով իր կարեւորութիւնն ունենալէ զատ, մարդուս կեանքը անկէց կախում ունի. Օդը, որուն բաղադրութիւնը 21 մաս թթուածինէ և 79 մաս ազօթէ կը բաղկանայ, ասկէց զատ քիչ մ'ալ ածխային թթու և ջրոյ շոգի կը պարունակէ, ինչպէս նաև փոշիներ, միքրոպներ, տունկի սերմեր և այլն, և այլն. Ասոնցմէ ամենէն կարեւորը թթուածինն է, որովհետեւ երբոր օդը ներշնչենք, իր մէջ գտնուած այս ամեն մասերը մեր թոքերուն մէջ կը մտնան. բայց միայն թթուածինն է որ արեան մէջ գտնուած գարպոնը կայրէ և ածխային թթու յառաջ կը բերէ. երբ այս ածխային թթուն չարտաշնչենք, արեան մէջ հալելով կրնայ խեղդում պատճառել. ասոր փորձը շատ դիւրին է. թռչունի մը և կամ ուրիշ պզտիկ կենդանի մը փանի մը տակ դնենք և բոլորտիքը մեղրամոմով ծեփեցէք որպէս զի օդ ներս չը մտնէ, մէկ ժամ վերջը կենդանիին սատկիլը պիտի տեսնէք. այս խեղդումը պզտիկ սենեակներու մէջ ննջելով ալ առաջ կուգայ, որովհետեւ օդը չը նորոգուիր. փորձուած է որ չափահաս մարդ մը մէկ ժամուան մէջ 7 խորանարդ մեթր օդի պէտք ունի, բայց մենք դժբաղդաբար այս կէտին բնաւ ուշադրութիւն չենք ըներ. չէ՞ք տեսներ ամեն ժամանակ այն անձերը որք նեղ տեղեր կը ննջեն՝ միշտ տժգոյն և անարիւն են, ուստի պէտք է որ ննջած սենեակնիս պզտիկ պատուհան մը գիշեր և ցորեկ բաց ձգենք, որպէս զի օդը նորոգուի. բայց պառկած ժամանակնիս լաւ զգուշանալու ենք որպէս զի մէկ կողմէն օդաւորելով, միւս կողմէն, այսինքն ցուրտէն, չը վնասուինք. Ձմեռը վառուած վառարանները օդին մաքրութեան համար խիստ նպաստաւոր են, բայց ասոնք ալ շատ անգամ լաւ չքանիլնուն համար, մանաւանդ սենեակին մէջ տարածուելուն պատճառ կըլլան որ կրնայ մահ պատճառել. Բազմամարդ քաղաքաց օդը միշտ նեխեալ է այլ և այլ պատճառներով, ասոր համար գիւղերը օդափոխութեան երթալ շատ օգտակար է, ինչպէս նաև ծովու վրայ պտոյտներ և լերանց վըրայ ճանապարհորդութիւններ. չէ՞ք տեսներ ամեն ժամանակ որ գիւղացիները քաղաքացիներէն աւելի ուժեղ կազմուածքի տէր են, ասոր պատճառը օդին մաքրութիւնն է.

Կերուած կերակուրը

Գիտէք որ սնունդը մեր օրուան կարօտութեան տեղ կը բռնէ, կերակուրը շատ ուտելը ախորժակէ կախում ունի. եթէ կուզէք լաւ ախորժակ ունենալ որոշեալ ժամերու մէջ կերակուր կերէք որպէս զի ստամոքսը որոշեալ ժամերու մէջ անօթութիւն զգայ, զգուշանանք ամեն ատեն ըստ հաճոյից կերակուր ուտելէ որ ստամոքսին խանգարման պատճառ կըլլայ որոյ բուժումը դժուարին է. նոյն կարեւոր կէտին մեր խնդրահասութեան ժամանակը ուշադրութիւն ընելու ենք, որպէս զի բուն մեր բարգաւաճման ատենը տառապանաց ենթակայ չըլլանք.

Խմուած Ջուրը

Ջուրն ալ կանոնի մը տակ դնենք, որովհետեւ այս ալ առողջապահական տեսակէտով իր կարեւորութիւնը ունի. չափահաս մարդ մը օրուան մէջ 2 լիտր ջուր կը կորսնցունէ իր մարմինէն, քրտինքով, միզելով և արտաշնչմամբ. ամեն կերակուրի ատեն մէկ երկու գաւաթ լիմոնի ջուր խմելու է, եթէ չխմենք նախ կոկորդնիս չորութիւն մը կզգայ որ քիչ յետոյ մեզի անհանգստութիւն կը պատճառէ. Գարեջուրը մարդուս շատ օգտակար է և կերակուրէ վերջը խմուած ջրախառն գինին վնաս չունի. նաև թէյը եւ խահուէն չափահասներու օգտաւէտ է, բայց մանկանց համար առաւօտները խահուէն քիչ կաթով խառնելով իբր նախաճաշ տալու ըլլանք վնասակար չէ. ի պաշտ զգուշանանք քինաք և օղի գործածելէ, որոնց մեծ վնաս կը հասցունեն ստամոքսին՝ ծաղիկ հասակի մէջ. Վերջապէս երկու գլխաւոր կէտերու վրայ ուշադրութիւննիդ հրաւիրելով խօսքս պիտի վերջացնեմ, գինատ պարոններ. կուզեմ ձեզի խօսիլ քիչ մը ԾԽԱԽՈՏին վրայ, խրատելով ամենքդ որ ջանաք զգուշանալ նորա գործածութենէն, ծխախոտը ալքոլօիտ մը կը պարունակէ որ Նիքոթին կ'ըսուի. այս նիւթը թոյն մ'է և մեծ վնաս ունի դեռատի երիտասարդին. որովհետեւ գոյն կը թունաւորէ ու կամ կանուխ, նորա կազմին համեմատ. Ամերիկացիք խիստ մեծ տուգանաց կը դատապարտեն զանոնք՝ որք 16 տարիքէն վար եղած ատեննին ծխելու կը վարժուին. թէպէտ և այս տարիքէն վեր եղողներու համար արտօնութիւն տրուած է, բայց չենք ուզեր ըսել որ այդ տարիքէն վեր ծխողներու համար վնասակար չէ. ամեն տարիքի համար վնասակար է, այսինքն թէ ստամոքսի ցաւեր, կուրծքի հիւանդութիւններ, յիշողութեան խանգարումներ են, ևն. յառաջ կը բերէ. զգուշանանք նորա գործածութենէն. Իսկ օրիորդաց համար եթէ խրատ մը ունիմ այն ալ գօրսէին համար պիտի ըլլայ. այս գործքը խիստ մեծ ուշադրութեան առարկայ եղած է մէկ տարիէ ի վեր մեծահամբաւ առողջաբաններու կողմանէ, որովհետեւ խել մը մահացու հիւանդութեանց պատճառ կ'ըլլայ. Գօրսէի գործածութիւնը թոքերու, սրտի, ստամոքսի և երիկամանց հիւանդութիւններ յառաջ կը բերէ. գօրսէն գործածելով կուրծքերնիդ կը սեղմէք, որով օդին թոքերու մէջ քիչ մտնալուն պատճառ կ'ըլլայ. ստամոքսնիդ կը ճնշէք որով լաւ կերակուր չէք կրնար ուտել, ինչպէս նաև ճնշման տակ կը դնէք լեարդնիդ և աղիքներնիդ և ո՛վ ձեզմէ չզգար հանգստութիւն մը, երբոր կերակուրը ուտելէ վերջը գօրսէն հանէ. Արդարեւ չունինք այսօր այն գօրսէները որ Հանրի երկրորդի օրով կը գործածուէին, բայց հիմակուաններն ալ վնասէ զուրկ չեն. չեմ ըսեր բոլորովին գօրսէ մի գործածէք, որովհետեւ ձեզի զրկանք մը ըրած պիտի լինիմ, գործածեցէք, բայց կարելի եղածին չափ ընդարձակ և մեղմ տեսակէն որպէսզի մարմնոյ վրայ ճնշում չը կատարէ. ուսկից կախում ունի ապագայ սերունդին կեանքը. բայց բոլորովին կարգիլենք նոյն ատաժանելի գործքին գործածութիւնը մատղաշ օրիորդներու համար, որովհետեւ նոցա բարգաւաճման համար մեծ պատուար մ'է.

ԴԱՆԻԷԼ ՅԱԿՈԲԵԱՆ

ԽՆԴԻՐ ՀԱՆՐԱՅԻՆ

ԱՌՈՂՋՈՒԹԵԱՆ

Ստորեւ կը հրատարակենք բնալուծական տեղեկագիր մը զոր խմբագրած են կառավարական նշանաւոր քիմիագէտ Պ. Փէթրօ Ափէրի և Ցուրիխի համալսարանին արհեստական քիմիագէտ և բնական գիտութեանց վարդապետ Պ. Կ. Սինկրօս՝ մայրաքաղաքիս մէջ սպառուող տեղական կամ օտար երկիրներէն եկող գօնեաքներուն անխարդախ բաղադրութեան, ընտիր տեսակին և հանրային առողջութեան օգտակարութեան մասին. Այս երկու նշանաւոր քիմիագիտաց կողմէ խմբագրեալ պաշտօնական տեղեկագրէն ամեն ոք կրնայ լիապէս համոզուիլ թէ մայրաքաղաքիս մէջ սպառեալ գօնեաքներուն մէջէն ո՛րը նախապատուելի և առողջապահութեան տեսակէտով օգտակար համարուելու արժանի է.

ՏԵՂԵԿԱԳԻՐ

Թիւ 3146   Կ. ՊՈԼԻՍ. 4 Օգոստ. 1893

Մեզ յանձնուած ըլլալով քննել Ս. Ի. և Ե. Մէթաքսասի ի Պիրէօն պատրաստեալ գօնեաքին բաղադրութիւնն և եթէ Յունաստանէն եկող միւս գօնեաքներէն առաւելութիւն մը ունենալով նախապատիւ համարուելու արժանի է, նոյնպէս եթէ պատրաստեալ է զուտ գինիէ և նման այն օրինակին զոր երկու տարի յառաջ քննած էին, ձեռնարկեցինք անոր քննութեան որոյ արդիւնքն ստորեւ պիտի տեղեկագրենք. Ըստ որում խնդիրն հանրային առողջութեան տեսակէտով բարձր նշանակութեան արժանի է, պարտ էր մեզ այլ և այլ խանութներէն մէկ մէկ օրինակ առնել որպէս զի լիովին ապահով ըլլանք սպառեալ գօնեաքին որակին վրայ, և ըստ որում խնդիրն իւր մէջ կը պարունակէ բազում դժուարութիւններ, այս մասին արհեստական քիմիագէտ Պ. Կ. Սինկրօսի աջակցութիւնն ևս խնդրեցին.

Այսու պատճառաւ տասն և չորս (14) կեդրոնական վաճառատեղիներու դիմեցինք որոց իւրաքանչիւրին մէկ մէկ շիշ օրինակներ առացանք թէ՛ սնտուկներու մէջէ և թէ՛ երբ նմուշ գրուած չէին.

Մեր դիմած տասն և վեց վաճառատուններն են.

Ի Բէյօղլու. Պ. Լօլայի «Հէլվէտական» վաճառանոցը, Պ. Գուքալօփուլօսին «Վիէննական» վաճ. Նպարավաճառ Պ. Ցիօնկային, Փափա Եօրկիին «կեդրոնական նպարավաճառանոց, և Տրամուրարօպուլօ եղբարց նպարավաճառանոցը.

Ի Ղալաթիա. Պ. Տ. Գրիստալլիի նպարավաճառանոցը, Պ. Սաքելլարիօսի «Օրէ՛ա Էլլա՛ս» նպարավաճ. Պ. Տ. Նօմիգօսի շաքարավաճառանոցը և Պ. Տէօխյայի նպարավաճառանոցը.

Ի Պոլիս. Բէղէնճի օղլուի վաճառատունը, Պ. Անաղնօստօփուլօսի վաճառանոցը և Փանթազօփուլօսի վաճառանոցը.

Մեր հետազօտութիւնքն առաւել գործնական ընելու քաղձանօք, բաղդատելու համար այլ և այլ ուրիշ գօնեաքներ ևս առացանք թէ՛ Յունաստանի և թէ Գաղղիոյ Պօրտօյի երեւելի գործարաններէն. Ցետ երկար, բազմավաստակ, ինչպէս նաև քիմիական նուրբ վերլուծութիւններէ, հետեւեալ արդեանց յանգեցանք.

Պ. Մէթաքսասի տասն և չորս օրինակներուն բնական և արուեստական յատկութիւնքը քննելէ յետոյ, որոշեցինք գինւոյ, ցքիի, ջուրի և այլոց քանակութիւնը, և բաղդատեցինք մեր արտադրած արդիւնքը դարձեալ մեր կողմէ քննուած այլ գործարաններու գօնեաքներուն հետ. Ցետոյ լուծեալ ցքիին բնական յատկութեան և օտար տարրեր պարունակելուն կամ չպարունակելու մասին ճշգրիտ քննութեան զբաղեցանք. Առ այս հետեւեցանք այն միջոցներուն և եղանակներուն զորս կը ցուցնեն մեզ E. Adam, Jorissen, Cazeneuve, Coton et Barbet, Portes et Ruyssen, Cabasse, Chateau, Charles, Hébert, Viederholt և այլն եղանակներ զորս քաղեցինք հետեւեալ հեղինակութիւններէ Baudrimont (Dictionnaire des alterations et falsifications 1882), G. Salet (Agenda du chimiste 1887), Barillot (Manuel de l'analyse des vins 1889), Ch. Steiner (Traité des eaux de vie 1890), Magnier de la Source (Analyse des vins 1893), Hépert (Examen des boissons falsifiées Juin 1893), Van Hamel Roos (Revue internationale des falsifications 1889-1893).

Մենք ի կիր առեալ ամեն փորձերէն և մանրամասն ու ճշգրիտ քննութիւններէ կը հետեւի որ մեր մայրաքաղաքին մէջ վաճառեալ ՄԷԹԱՔՍԱՅ ԵՂԲԱՐՑ գօնեաքը զուտ և [illegible] գինիէն պատրաստեալ լինելով՝ ամենայն օտար և արհեստական նիւթերէ ազատ ու զերծ է (այսինքն եգիպտացորենէ, գետնախնձորներէ, բանջարներէ և այլոցմէ), նաև հաստատելով մեր հաւատքին թէ իր տեսակին մէջ գերազանց յատկութիւն ունենալով կարող է բաղդատուիլ գաղղիական գօնեաքներուն ամենէն երեւելիներուն հետ, հետեւաբար պարտ անձին կը համարինք մասնաւոր եղանակաւ յանձնարարել յիշեալ գօնեաքը մեր հասարակութեան երբ ուզէ գործածել այսօրինակ ըմպելի մը.

Կ. ՍԻՆԿՐՕՍ.
Վարդապետ բնական գիտութեանց
և արհեստական քիմիագէտ՝ վկայեալ Ցուրիխի համալսարանէն.

ՓԷԹՐՕՍ ԱՓԷՐԻՍ
Քաղաքապետական քիմիագէտ,
գերմանական, Աւստրիական,
Հելլենական և այլ հիւպատոսարաններու.

769

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ

ԿԻՆՆ ԻԲՐԵՒ ԱՄՈՒՍԻՆ

ՖԻԶԻՔԱԿԱՆ ԵՒ ԲԱՐՈՅԱԿԱՆ ԱՌՈՂՋԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆ ԱՄՈՒՍՆՈՒԹԵԱՆ

Հեղինակ, ՊՐՕՖ. ՀԻՒՄԱՆ ԳԻՆԸԼ
Թարգմանեց Գերմաներէնէ
Մ. Կ. ՆԱԶԻԿԵԱՆ

Մ. Նազիկեան էֆէնտի յոյժ գնահատելի ծառայութիւն մը մատուցած է՝ հայերէնի թարգմանելով մեծանուն հեղինակին այս ընտրելագոյն գործը, զոր գրատունս ուրախութեամբ հրապարակ կը հանէ այսօր և ուր գերմանացի իմաստասէրը, իբրեւ բժիշկ և իբրեւ հոգեբան, մեծ յաջողութեամբ պատկերացուցած է կինն, ամուսնական կենաց մէջ ունեցած իւր ամէն դիրքերովն ու գոյներովը.

Այս գրքին մէջ, կինը ծանօթանալով ինքզինքն ու իր ամենակերպ պէտքերը և այրը ճանչնալով կինը նորա սրտին ու հոգւոյն ամենէն խորին և ամենէն թագուն ծալքերուն մէջ, երկուքն ալ կը գիտնան թէ ի՛նչ է կենակցութեան տարերքը, ի՛նչ է իրենց դիրքը՝ ընտանեկան կենաց մէջ. և գիտնալով ամուսնական ներքին կենաց մէջ տեղի ունեցած ֆիզիքական եւ բարոյական հիւանդութեանց, վշտաց ու դառնութեանց պատճառները պիտի կրնան ամոքել կամ անհետացունել զայնս և խափանացունել այն երջանկութիւնը որոյ համար, ապաշէն, հաստատուած է ամուսնական միճակը.

Սոյն գրքի ընթերցումը անհրաժեշտ է երկու սեռին ալ, ամուսնացելոց եւ խօսեցելոց. նոյնպէս այն ամէն երիտասարդաց և երիտասարդուհեաց որք ամուսնանալ փափաքելով կամ կը վարանին իրենց ընտրութեանց մէջ, իրենց ապագայ ամուսնական կենաց անստուգութենէն անհարկի, և կամ՝ յանաւան ընտրութեանց պատճառաւ, կը վշտան և կ'աւաղեն ապա.

Գիրք, հակառակ իւր ստուարութեան [8° էջ 440] կը վաճառուի 12 ½ դրշ. ամէն գրավաճառաց քով.

Կեդրոնատեղին է մեր գրատունը. Պոլիս Սուլթան Համամ, թիւ 12:

849   ԶԱՐԴԱՐԵԱՆ ԳՐԱՏՈՒՆ

Ընդդէմ դժուարահալութեան.— Շաւէգինի.

ԳՈՐԾՆԱԿԱՆ ԸՆԹԱՑՔ ՇԱՐԱԴՐՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՎԱՅԵԼՉԱԲԱՆՈՒԹԵԱՆ

ՍՄԲԱՏ ԴԱՒԹԵԱՆԻ

Բնական գեղեցկութիւն, չափեալ ճիրեր, աստիճանական բաշխում, մաքուր ու դիւրըմբռնելի լեզու՝ մասնաւոր առաւելութիւններն են այս դասագրքին.

Իսկ պարունակութիւնն է բազմակողմանի. 1. Շարադրութեան եւ նամակագրութեան հիմնական կանոններ, 2. Ընդլայնելի նիւթերու ծրագիծեր, 3. Վայելչաբանական, շարադասական, լեզուագիտական գիտեր, հարցեր եւ վարժութիւններ, 4. Տեսարաններ եւ պատկերներ շարադրելու օրինակներ եւ նկարագրութիւններ, 5. Նախադասութեանց եւ բառերու կապակցութեան վրայ հրահանգներ եւ որ ի կարգին.

Դասատուաց եւ աշակերտին ուսանողաց համար յօրինուած է նաեւ ԲԱՆԱԼԻ ՇԱՐԱԴՐՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՎԱՅԵԼՉԱԲԱՆՈՒԹԵԱՆ ՍՄԲԱՏ ԴԱՒԹԵԱՆԻ.

Կեդրոնատեղին է Թիւ 11, Գազասքէր խան, Պաշճէ Գաբու. Կը գտնուի նաեւ բոլոր գրավաճառաց քով.   Թիւ 654   14—20

ՄԻՍՔԷԹ

Երուանդ եւ ընկերաց խնամքով այս անգամ զուտ խաղողէ պատրաստուած եւ ո՛ր եւ է վնասակար նիւթերէ բոլորովին զերծ լինելով ստամոքսը զօրացնելու եւ ախորժակ բանալու մասին ժեանցն համար բժշկաց կողմանէ իսկ [illegible] օղին եւ մաստիքան՝ ՄԻՍՔԷԹ մասնաւոր եւ կնքեալ շիշերով ու որոշեալ գինով՝ ի վաճառ հանուած են հետեւեալ տեղերը. Ի Ղալաթիա սալ. Պանքային կարգը Եուսուֆ Իզզէտտին էֆէնտիի խանին տակ Միսքէթի մթերանոցը եւ մայրաքաղաքիս հանրածանօթ գեղարանները. Բերայի նշանաւոր զարեջրատունները. Ղալաթիա Գօմիսիոն խանին մէջ Պօղոս աղայի ճաշարանը. Վօյվօտա փողոց թիւ 9, Քիրէչճիլէր փողոց Խաչիկ աղայի թիւ 27 ճաշարանը. Սանտըղճըլար փողոց Արթին աղայի թիւ 199 զբօսարանը. Մումխանէ փողոց թիւ 111 Մակազէն Միքս խանութը. Թօփխանէ ծխավաճառ Եանիի թիւ 1 խանութը. Կամուրջին վրայ Վօսփորի շոգենաւերուն նաւամատոյցը Ստեփան հաճի Գօսթիի խանութը. Եէնի Մահալլէի նաւամատոյցին դէմ թիւ 12. ի Պոլիս Հաճօբալօ խանի կից Մէհմէտ փաշա խան թիւ 14. Մեծ Շուկայ Մանֆաղաճըլար փողոց Թօբաթլեանի թիւ 29 ճաշարանը Բերա Հաճօբալօ շուկային մէջ թիւ 10. Ղալաթիա Սէրայի կից թիւ 57. Ղալաթիա Սէրայի դէմը փողոցը Քիլիոսի թիւ 6 խանութը. Հալէպ Չարշըի մէջ Օննիկ աղայի ճաշարանը, Մեծ փողոց շաքարավաճառ Հաճի Սալիմ աղայի թիւ 54 խանութը, Թաշլա Պաշի Սերոբէ Անանեանի թիւ 40 մթերանոցը. Ի Գում-գաբու Սմասիոն ճաշտեսի նպարավաճառ Հաճի Միհրան Աղայի թիւ 21 խանութը. Ի Լանկայ Թուլումպա Մէյտան Մաքսուտ աղայի թիւ 113 զբօսարանը.

Հետզհետէ բացուելիք մթերանոցներն ալ պիտի ծանուցուին կարգաւ.   691

[illegible] ՕՇԱՐԱԿ

Կ. Պոլիս, 15 Սեպտ. 1893

Պարոնայք [illegible] և Պօսէն,

Յորժէ հետէ սկսած եմ գործածել ձեր [illegible] Օշարակը, միշտ լաւ արդիւնքներ ունեցայ մանկանց [illegible] և անարիւնութեան հիւանդութեանց քանի մը դէպքերու մէջ.

Իմ կարծիքս է թէ այս հաճոյ և յաջող պատրաստութիւնը միշտ նախամեծար համարուելու է [illegible] ձկան իւղէն և [illegible] զայն.

ՏՐ. Ա. ԱՆՏՐԷԱՏԷՍ
[illegible] բժիշկ Օսմանեան բանակի

ԻԼԱՆ ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ

Յինճի Օրտուի հիւմայունուն Նաքլիյաթ պօլուկունուն [illegible] իչուն 1 սէնէ [illegible] լիւզումը օլուպ մահալլինէ մէվքըի մունաքասայա գօնուլան 22 գալէմ էրզաքըն ի. [illegible] Տէրսաատէթ թալիպ օլանլարըն [illegible] Սէրասքէրի [illegible] ունուն մէ [illegible] տարիխինտէ կէլմէլէրի իլան օլունուր.   Նօ. 20   1—3

Նիզամիէ էրզաք անպարը իչուն միւպայէա օլունաճագ օլան 2000 սանտըք [illegible] սանտըղը 23 դրշ. [illegible] Թալիփի [illegible] օլուպ [illegible] 16ընճը [illegible] կիւնի [illegible] 100ատէ 5 [illegible] օլունաճաղը [illegible] Սէրասքէրի [illegible] տարիխինտէ կէլմէլէրի իլան օլունուր.   Նօ. 21   1—3

ՕՍՄ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԴՀ. ԸՆԿ.

ՀԻՄՆԵԱԼ ԸՍՏ ՀՐՈՎԱՐՏԱԿԻ ՎԵՀԱՓԱՌ ՍՈՒԼԹԱՆԻՆ
1892 ՕԳՈՍՏՈՍ 2/14ԻՆ 20 ՍԷՖԷՐ 1310
Ապահովագրութիւնք ՀՐԴԵՀԻ, ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԵԱՆՑ, ԿԵՆԱՑ ԵՒ ԱՅԼ ԱՄԵՆԱՅՆ ՎՆԱՍՈՒՑ
ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻՆ, Կ. ՊՈԼԻՍ, ԵԷՆԻ ԽԱՆ, ՔԱՐԱՔԷՕՅ, ՂԱԼԱԹԻԱ.

771

PHŒNIX FIRE OFFICE

ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՍՈՅԹ Անգղ. Ոսկի 1,000,000 „ՖԻՆԻՔՍ" Հիմնուած ի Լոնտոն յամի 1782

ՓԻՆԻՔՍ, հիմնեալ աւելի քան մի դար յառաջ, սոսկ հրդեհի ապահովագիր. [illegible] ընկերութիւն մ'է որոյ բաժնետեարք Անգլիոյ ամենահարուստ և հարգուած [illegible] դրամատէրքն են՝ ունենալով անսահման պատասխանատուութիւն։

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութեան աշխարհահռչակ առատաձեռնութեան մի գեղեցիկ ապացոյցն է 18,000,000 Անգղ. ոսկւոյ գումարն զոր [illegible] վճարած է հրդեհի [illegible] համար։ 618

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութիւնն կ'ապահովագրէ [illegible] կալուածք, կարասիք և ապրանք՝ յոյժ նպաստաւոր պայմանօք և մինչեւ [illegible] ամենայն [illegible] լիազօր իշխանութիւն կարգադրելու [illegible] վճասներն։

[illegible] Ն ԸՆԿ. ընդհ. գործակալք Կ. Պոլսոյ, Պուլկարիոյ և Սեւ ծովու եզերաց Ղալաթիա, Կամուրջի գէմ, Քօմիսիօն խանի անկիւնը։

ԻԼԱՆ ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ

116 սանթիմէդրօ արզընտա գանավաչօ մէդրօ 50,000 իլա 60,000, պէհէր մէդրօսը 2 զրշ. 14 փարա, Լէվանթինի քեարը նիւն չօրապ չիֆթ 10,000, պէհէր չիֆթի 3½ զրշ.

Ջինճի Օրտուի հիւմայունի իչուն միւպաեա օլունաճագ իւզրէ [illegible] միւնագասա գօնուլան պալատէ մուրագգամ 2 գալէմ էչեա ֆիյաթը մուրագգամաշը իլէ Թալիպլէրի [illegible] միւնագասաչրընա [illegible] օլունաճագընտան ֆիյաթլըրին Թէնզիլի իլէ իթաեա թալիպ օլանլարըն Թարիխը իլանտան իթիպարէն նիհայեթ 1 հաֆթա խիթամընա գատար մագամը Սէրասքէրի լէվազըմաթը ումումիյէ տաիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

No. 19 2—3

Խասսա Օրտուի հիւմայունը Ցինճի ալայ ճերահը Պէքիր էֆէնտինին կէչէն 95 սէնէսինէ մահսուպէն մուախասէսաթը օլան 3200 զրշ.ը հավի 5958 նումէրօլը 1 գըթա նիզամիյէ սուրէթի զայ օլմուշ օլտուղունտան մէզքիւր սուրէթ հէր քիմին նէտինտէ կէչմիշ իսէ Թարիխը իլանտան իթիպարէն 15 կիւնէ գատար կէօթիւրիւպ մագամը Սէրասքէրի մուհասէպաթ տաիրէսինէ Թէսլիմ էյլէմէսի վէ իտիլմէտիկի հալտէ զայտան տիկէրի իթա գըլընաճաղը իլան օլունուր։

3—3

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ
[illegible], Կ. Պոլսոյ և Օտեսայ մէջ
ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ ՈՐԴԻՔ [illegible]

Անուանք	Թօնաչ	Անուանք	Թօնաչ	Անուանք	Թօնաչ
Ալպանօ	2000	Ֆլամինկօ	1600	Պալէրմօ	3200
Անճէլօ	3000	Կալիլէօ	5500	[illegible]	1700
Աբօլլօ	6500	[illegible]	2200	[illegible]	1500
Արկօ	2300	[illegible]	1800	Պօլօ	1000
Արիօստօ	[illegible]	[illegible]	2200	[illegible]	3800
[illegible]	3000	Հիրօ	2000	Ռիալթօ	4400
[illegible]	2200	[illegible]	[illegible]	[illegible]	3200
[illegible]	2000	[illegible]	7000	Ռօլլօ	3000
[illegible]	8800	[illegible]	1200	Ռօմէօ	3500
[illegible]	2600	[illegible]	5000	[illegible]	3500
[illegible]	2500	[illegible]	2300	[illegible]	4000
[illegible]	2100	[illegible]	2000	[illegible]	8200
[illegible]	2000	[illegible]	1200	[illegible]	2000
Գօմօ	2700	[illegible]	2200	[illegible]	2000
[illegible]	5000	Լէօ	2000	[illegible]	4300
[illegible]	2500	[illegible]	4500	[illegible]	3000
[illegible]	3400	[illegible]	3000	[illegible]	1200
[illegible]	2500	[illegible]	1500	[illegible]	2800
Տօմինօ	2500	[illegible]	3300	[illegible]	900
[illegible]	4800	[illegible]	6500	[illegible]	5000
[illegible]	2100	Մէլօ	2000	[illegible]	5000
[illegible]	2600	[illegible]	3100	[illegible]	3600
[illegible]	3000	Նէրօ	2000	[illegible]	1000
Էլէքթրօ	3200	Օրլանտօ	3000	[illegible]	200
[illegible]	2600	Օթէլլօ	5000	[illegible]	200
Ֆալքօն	800	[illegible]	1500	[illegible]	140
[illegible]	700	[illegible]	2000	[illegible]	120
[illegible] Մօնարք					8000
[illegible] Մօնարք					8000
[illegible] Մօնարք					8100

[illegible] համար ամեն տեղեկութիւն կ'ընծայուի

Դիմել առ Ֆ. ՀԻԼՑ ԵՒ [illegible]
Գործակալք
Թիւ 17-18, Քիւչիւք Միլլէթ խան, Ղալաթիա

409

Արտօնատէր Ս. ՏԱՄԱՏԵԱՆ
ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՅ

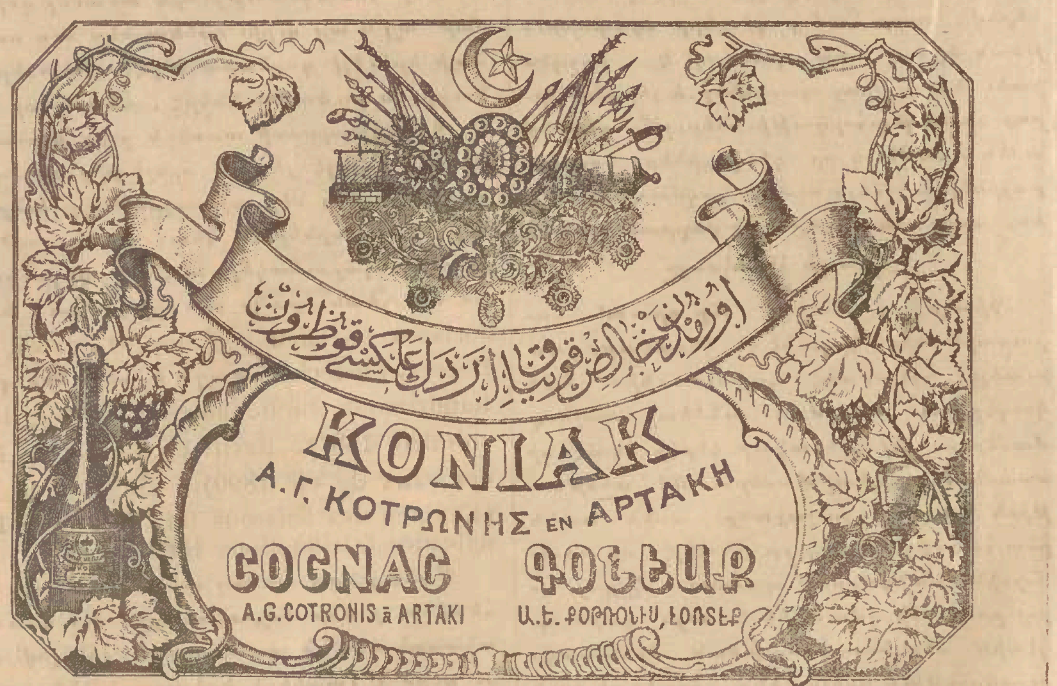

ՔՕՆԵԱՔ ԳՕԹՐՕՆԻ

Յիշեալ քոնեաքը տարրալուծուելով բժշկական վարժարանին մէջ, աղէկ գտնուեցաւ եւ գերազանցութեան արժած շքադրամ մը տրուեցաւ տիրոջը։ Կայս. պալատան հանրային տարրալուծիչ Պ. Մօռօ, քննելէ ետք յիշեալ քոնեաքը, նպաստաւոր տեղեկագիր տուաւ։ Պ. Պրահամի, Պ. Ծաննի, Մավրօնէնի փաշա, Տքթ. Խորասանճեան, Զամպաքօ փաշա, նոյնպէս քննելով զայն՝ նպաստաւոր տեղեկագիր տուին։

Կեդրոնատեղին Կալաթա, Պէօյիւք Խալիլ փաշա խան թիւ 6, Ֆինճանճըլար եօքուշի Գօլարիտիի քով. Վէզնէճիլէր Պ. Սթավրօ Քիրեաքիտիի դեղարանը, կամուրջին վրայ Պէօյիւքտէրէի շոգենաւին նաւամատոյցը Սթէֆանարի ծխավաճառին քով, Պէշիքթաշ Քիլիսէ մէյտանին գազինօճի Ալիքսանին քով եւ ուրիշ ամեն տեղ։ 392

ՏՐՔ. Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ

ԱՆԿԼՕ-ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ
1 ՊԱՀՃԷ-ԳԱՊՈՒ Կ. ՊՈԼԻՍ

Մասնագէտք առանց քաշուէ լինելի արհեստական ակռաներ պատրաստելու, մէկ անգամէն ամենասաստիկ ցաւած ակռաները, ոսկի, ադամանդ և մետաղով լեցնելու, ինչպէս նաև գարմանումն ամեն տեսակ բերնի և ակռայի հիւանդութեանց։

(Բացի կիրակիէ) ամեն օր առաւօտէն մինչեւ կէս օր։ 114

ՔԱՈՒՉՈՒԷ ՄՈՒՃԱԿ

(ԼԱՍԹԻՔ)
(ԵՒ ՄԱՆԹՕ ՄՈՒՇԱՄԱ
ՀԱՆՐԱՃԱՆՕԹ ՆՈՐԹԸ ՊՐԻԹԻՇ ՌԸՊԸՐ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Մայրաքաղաքիս մէջ երկար ատենէ ի վեր ճանչցուած է, թէ մեր քաուչուէ մուճակները կը գերազանցեն հրապարակիս վրայ գտնուածները թէ՛ իրենց ճաշակաւ եւ թէ հաստատուն զուտ կաուչուքէ շինուածքով։

Այս անգամ մեր յաճախորդաց փափագանաց համեմատ ընտիր բրդենէն կերպասէ եւ զուտ կաուչուքէ շինուած խիստ ձեւաւոր և դիմացկուն մանթօ բերել տուած ենք։

Ինչպէս գործարանիս մուճակները նոյնպէս մանթօները ուրիշ գործարաններու շինուածէն 2-3ը կը հինցունէ եւ մէջը բնաւ ջուր չառներ.

Մեր մուճակներուն ներսի կողմը, կշիռ մը՝ եւ դուրսի կողմը առիւծի պատկերը դրոշմուած է, եւ կը վաճառուին բոլոր քաուչուէ մուճակ ծախողներու քով։ իսկ մանթօները օծիքին ներսի կողմը կը գտնուի առիւծի եւ կշիռի նշանները, և կը ծախուի ի կեդրոնատեղին, ինչպէս նաեւ ի Զմիւռնիա Արաստա չուկան, Համբմզատէ Րիֆաթ էֆ.ի քով և ի Սէլանիկ պէզէսթէն Չուկան գաֆաֆ Ահմէտ Սէմիհ Օղլուի քով։ Կեդրոնատեղին է, Կ. Պոլիս, պահճէ Գաբու Գօժամճան օղլու խան դրան կից թիւ 13-14 մթերանոցը։

800 15—45

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԵՒ ՄԱՐՈՒՔԵԱՆ
Ն. ԲԱՔԷՐ ԵՒ ԸՆԿ
Մարսիլիայի և Պաթումի միջեւ կանոնաւորապէս բանող

Բարիզ-Լիոն-Մարսիլիոյ երկաթուղւով ուղեւորութիւնն ի միասին առնլով,
Ա. կարգ 245 Ֆրանք
Բ. » 175 »

[illegible]

Նաւուղեւորի ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար
Դիմել առ գործակալութիւն [illegible]
[illegible]

477

ՄՈՍ
ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ
Լիվէրփուլի և Միջերկրականի միջեւ բանող շոգենաւք

Անուանք	Թօնաչ	Անուանք	Թօնաչ
[illegible]	4200	[illegible]	3000
[illegible]	4000	Օսայրիս	3000
[illegible]	4000	Նէֆթիս	3000
[illegible]	3250	[illegible]	3000
[illegible]	3250	Լօթիւս	800
[illegible]	3250	[illegible]	800
[illegible]	3250	[illegible]	700

Դիմել առ Ժ. Վ. ՎԻԹՕԼ և Ընկ.
[illegible] խան
ՃԷՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.
34, Ճէյմս Սթրիթ Լիվըրփուլ

292

ԿԵԱՆՔ, ԱՃՈՒՄՆ Ա ԳԵՂ ՄԱԶԵՐՈՒ։

ՄԻԼՐՕԶ

ՄԱԶԵՐՈՒ ՄԷԿ ՀԱՏԻԿ ՆՈՐՈԳԻՉ

Ինչպէս իրենց առջի թարմ գոյնին կը դարձունէ ճերմկած կամ գունաթափ մազերը. Կը չագրեցունէ անոնց թափիլը. Կը մաքրէ գլուխը, կը վերջացունէ թեփը, ու մազերուն նոր կեանք, աճումն, փայլ ու գեղեցկութիւն կուտայ։
Կը վաճառուի երկու չափով՝ մեծ շիշերու մէջ։
Գլխաւոր մթերանոցը Լոնտոն է (114 and 116, Southampton Row). Նոյնպէս Բարիզ ու Նիւ Եօրք։

Մեծաքանակ վաճառումն ի Պոլիս Բ. Հ. Քիւչիւքեան եղբարց քով, Եէնի Ճամի փողոց, 18, Պոլիս և [illegible], Ղալաթիա. փոքրաքանակ վաճառումն Բ. Հ. Քիւչիւքեան եղբարց քով, Պոլսոյ կամուրջին գլուխը, 17, եւ Բերայի Մեծ Փողոցը, 158, [illegible], բրիտանական դեղարանը և [illegible], հոտավաճառ, Մեծ Փողոց [illegible],433։

Կ. ԽԱՎՐՈՒԵԱՆ և Ե. ԽՍԱԳՈՒԼԵԱՆ

ԹԷՅԻ ՄԵԾ ՄԹԵՐԱՆՈՑ
Պոլիս Պաղչէ-Գաբու Ճէլալէտդին Խանի կից Թիւ 10

Այս մթերանոցին մէջ, որ երկար ատենէ ի վեր հաստատուած է, կը վաճառուին Չինաստանի և Ցէյլոնի ամենաընտիր թէյերը։ Այս թէյեր աննման են իրենց համով, հոտով և գոյնով։ Դիմողք ամեն կերպիւ գոհ պիտի մնան։ Այս ընկերութիւնը Թուրքիոյ ամեն կողմերու մէջ մասնաճիւղեր ունի և չատ դիւրին է ամեն կողմ գտնել։ Ասոնց կեղծերը չինուած ըլլալով, պէտք է ուշադրութիւն ընել վերոյգրեալ նկարին։

803 15—60

ՌՈՅԵԱԼ ԷՔՍՉԷՆՃ ԱՍԻՒՐԱՆՍ ՔՈՐՓՈՐԷՇԸՆ

ԱՄԵՆԷՆ ՀԻՆ ԵՒ ԱՄԵՆԷՆ ՄԵԾ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ Ի ԼՈՆՏՈՆ, 1720ԻՆ

Դրամագլուխ աւելի քան Անգլ. ոսկի 4,000,000
Ցարդ հրդեհի արկածից համար տուած է » 35,000,000

Ընկերութիւնը կ'ապահովագրէ քարաշէն և փայտաշէն ամեն տեսակ կալուածներ, կահ կարասիք և ապրանք։

Վճարմունք ամենայն կանոնաւորութեամբ և մանաւանդ առանց որ և իցէ ՁԵՂՉԻ կը կատարուին։

Աւելի ընդարձակ տեղեկութիւն առնուլ փափաքողք կը հրաւիրուին դիմել առ Ընդհանուր գործակալս Ժ. Վ. ՈՒԻԹԱԼ ԵՒ ԸՆԿ.
Պահճէ Գաբու, Մէյտանճըզ սօքաք, Ուիթալ խան.

726

EMULSION SCOTT

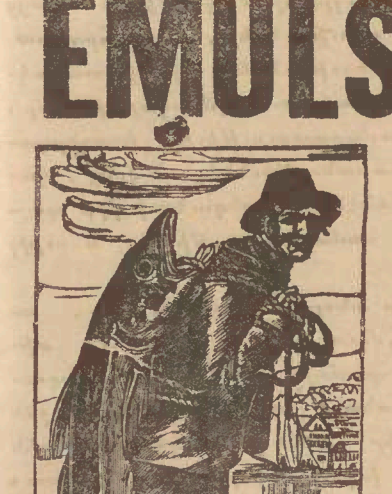

([illegible])
ՄՈՐԻՒ ՁԿԱՆ ԶՈՒՏ ԻՒՂ
[illegible]
Պատրաստեալ ձեռամբ ՍԿՈԹԻ և ՊՕՈՒՆԻ, ի Նիւ-Եօրք։

Կաթին չափ ախորժահամ է
Մորիւ ձկան հում իւղի բոլոր յատկութիւններէն զատ, Հիփոֆոսֆիդներու յատկութիւններն ալ ունի

Կը բուժէ Թոքախտը
Կը բուժէ անարիւնութիւնը
Կը բուժէ խոյլերը
Կը բուժէ հազը, ցրտառութիւնները
Կը բուժէ ընդհանուր տկարութիւնը
Կը բուժէ մանկանց ճղճմութիւնը

Բժիշկներէն ընդունուած է, ախորժ համ ու հոտ ունի, դիւրամարս է, և ամենէն փափուկ ստամոքսները կը տանին զայն.

Կը վաճառուի գլխաւոր դեղավաճառաց և դեղագործաց քով։
[illegible] ի Կ. Պոլիս, ՀԱՆԹԸՐ ԵՒ ՀԱՐԻՍ

COMP RUSSE
DE NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE
ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
[illegible]

- Բշ. 11/23 [illegible]
- [illegible] 12/24 [illegible]
- [illegible] 13/25 [illegible]
- [illegible] 13/25 [illegible]
- [illegible] 14/26 [illegible]

[illegible] 12/24 [illegible]

605

ՔԻՒՆԱՐՏ (CUNARD)
ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ
[illegible] Լիվէրփուլի և [illegible] մէջ

Անուանք	Թօնաչ	Անուանք	Թօնաչ
Ումպրիա	7718	Կատալոնիա	4845
Էթրուրիա	7718	Պոթնիա	4531
Սէրվիա	7391	Սամարիա	3574
Աւրանիա	7268	Մարաթոն	2403
Պավոնիա	5587	Աթլաս	2393
Սէֆալոնիա	5517	[illegible]	2166
Կալլիա	4809	Թարիֆա	2246
[illegible]	4557	Պալմիրա	2144
Ալէփփօ	2143	[illegible]	899
Քէտար	1876	[illegible]	1855
[illegible]	1614		

Դիմել առ ԹՈՄԱՍ Ք. ՃՕԼԻ [illegible]
Thomas C. Joly
[illegible] խան, Թիւ 401
Ղալաթիա

17

HAMBURG MUNICH UNITED

ՀԱՄՊՈՒՐԿ ԵՒ ՄԻՒՆԻԽ

ՄԻԱՑԵԱԼ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՔ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Դրամագլուխ	Ֆրանք	8,000,000
Պահեստի դրամ	»	6,889,695
Տարեկան հասոյթ	»	16,890,344

Ընկերութիւնքս ՓՈԽԱԴԱՐՁ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ կ'ապահովագրեն մթերանոցներ, [illegible] և [illegible] վաճառքներ և կարասիներ խիստ չափաւոր սակագնօք
Լիազօր ներկայացուցիչ Կ. Պոլսոյ

ՖՐԱՆՔՖՕՐԹՈՒԱԶ

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ.

Դրամագլուխ Ֆրանք 6,250,000 Պահեստի դրամ Ֆրանք 2,585,853

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ շոգենաւաց և առագաստանաւաց վրայ բեռցուած վաճառքներ, ինչպէս նաև [illegible] և փոխադրական ընկերութեանց յանձնուած թանկագին նիւթեր և դրամ պարունակող ծրարներ խիստ նպաստաւոր պայմանօք և սակագնօք։ Սոյն նիւթերու վրայ մեծաքանակ գումարներ կարենալ ապահովագրելու համար Ընկ. [illegible] միացած է եւրոպական 13 լաւ ապահովագրական հաստատութեանց հետ, որոց դրամագլուխն ու պահեստի դրամն է Աւելի քան 100,000,000 Ֆրանք
Լիազօր ներկայացուցիչ Կ. Պոլսոյ

ԳԱՌՆԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ, Պոլիս, Պաղչէ-Գաբու, Անանիասեան խան. 12, 13, 14

369